

Upravništvo, Ljubljana, Knafljeva
ulica 6 — Telefon št. 8122, 8123,
8124, 8125, 8126.
Inseratni oddelk: Ljubljana, Selen-
burgova ul. 6 — Tel. 3392, 3492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica
št. 11 — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ul. št. 2
Telefon št. 190.
Računi pri post. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga číslo 78.180,
Wien št. 105.241.

JUTRO

Dobro jutro dan raven ponedelja.
Narodna mala mesečno Din 24,—
za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 6, telefon
8122, 8123, 8124, 8125, 8126. Maribor,
Gosposka ulica 11, telefon št. 2455,
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65.

Rokopis se ne vračajo.

Turčija in Rusija

Turški zunanji minister Ruždi Aras je bil na čelu posebne delegacije na službenem obisku v sovjetski Rusiji. Po sebi in na prvi pogled ni to nič izrednega, zakaj Rusija in Turčija sta ves povojni čas v jako dobrih odnošajih. Odkar sta se obe državi prenovili in vsako po svoje radikalno preuredili, sta v najboljšem prijateljstvu, dasi nikakor ne na isti politični liniji, kar se tiče notranje politike in njenih načel. Diplomatski in gospodarski stiki med obema sosednjima državama so ves čas jako živahni in reči se more, da so jih splošne okolnosti ves ta čas močno podpirale.

Vendar je bil sedanji poset turškega zunanjega ministra v Moskvi važen in zanimiv. Ruždi Aras je bil namreč podal v Rusijo po zaključeni diplomatski turneji po Prednji Aziji, kjer je obiskal prestolnici Iraka in Irana, ali Perzije po starem. Tako v Bagdadu kakor v Teheranu je bil jako zadovoljen s svojimi uspehi, zakaj posrečilo se mu je likvidirati neke spore, ki so še obstajali med tema državama zaradi mejne črte. Ali to ni bilo glavno. Šlo je še bolj za napredovanje akcije, da se ustvari vsi pogoji za sklep posebnega pakta med prednjeazijskimi državami Turčijo, Irakom, Perzijo in Afganistanom, pakta, ki naj stori osnovo za trdno sodelovanje in zvezo med njimi. Akcija Ruždi Arasa je toliko napredovala, da se morejo smatrati pripravljala dela za zaključena ter da je v kratkem pričakovati formularnega podpisa pakta o novi regionalni politični zvezi.

S te svoje turneje je potoval torej Ruždi Aras neposredno v Moskvo. Že na prvi pogled je očitno, da je imel za tak potopni načrt prav določene razloge. Sovjetska Rusija je že ob raznih prilikah pokazala, da ji ni vseeno, kake meddržavne zveze nastajajo ob njenem teritoriju. Ko se snuje prednjeazijski državni blok, je smatral zato turški zunanji minister za svojo poglavitvo nalogo, da Moskvo točno informira o namelih in značaju pakta.

Prednja Azija je namreč področje, kjer se je nekdanj močno uveljavljal vpliv carske Rusije. Ne smemo pozabiti, da sta carska Rusija in Anglija nekdanj sklenili pogodbo, po kateri sta si razdelili ozemlje od Carigrada do Afganistana v interesne sfere, rusko in angleško. Anglija se je takoj zadovoljila s tem, da si širok severni pas navedenega ozemlja prisvoji Rusija. Da ni izbruhnila revolucija, bi si bila Rusija dejansko prisvojila čne vse, pa gotovo večino v pogodbi naznačenega področja. Boljševiški režim se je slovesno odrekal pravicam, ki jih je bila v prednjeazijskem področju pridobila carska Rusija, ter res zapustil vse, dejansko že pridobljene postojanke v njem. Toda kljub vsemu temu je ostala pozornost zunanje politike sovjetske Rusije obrnjena tudi na Prednjo Azijo, in sicer celo prav močno. Ves čas motri boljševiška Moskva z veliko pozornostjo razvoj političnih dogodkov v prednjeazijskem področju ter zlasti budno pazi, v kake zunanje politične vezave se spuščajo tamkajšnje države.

Ta boljševiška politika je imela po eni strani defenziven, po drugi ofenziven značaj. V defenzivi je bila vsekakor sovjetska vlada, ko je pristala na popravilo meje napram Turčiji ter ji prepuščala pas obmejnega ozemlja, na tej osnovi pa sklenila s prubajočo se kemalistično Turčijo prijateljski in zavezniški pakt, ki se drži trdno še danes. Dasi je notranja politika kemalistične Turčije vse drugo, samo ne komunistična je vendarle med Moskvo in Ankaro trdno prijateljstvo, ki je srečno kljubovalo vsem stresljam in skušnjavam drugačne orientacije, ena najbolj fiksnih točk v spremenljivem toku mednarodnega političnega dogajanja.

V Prednji Aziji je tudi politika sovjetske Rusije v trajnem tihem nasprotju napram britanski politiki. To področje je moskovska politika smatrala za enega od vzvodov, s katerega bi se dalo omajati kolonialno gospodarstvo evropskih narodov s tem, da se azijski narodi reorganizirajo in mobilizirajo zoper kolonialne sile. Zato je ostala Prednja Azija križišče vplivov iz ruskega in britanskega območja. Angleška pot v Indijo, ki vodi preko Prednje Azije, je bila hkrati pot za protiangliško boljševiško propagando. Notranje homatije v prednjeazijskih državah so se spričo tega merile pod perspektivo, ali so delo ruskih ali britanskih emisarjev.

Odkar pa je Rusija spričo nemške nevarnosti iskala in našla sodelovanje z demokratično Evropo, so oslabela njena azijska protibritanska prizadevanja. Toda še poprej se je v prednjeazijskih državah začela nacionalna regeneracija, ki si je seveda iskala izraza tudi v ojačitvi državne samostojnosti. Rusija temu gibanju ni nasprotovale, da se ne obrne v protirusko smer. Sedanja situacija kaže takorekč vrh tega razvoja. Ustvarja se blok prednjeazijskih držav, ki pomenja nekaj časovni zaključek osamosvojitve onega področja, ki je bil tik na tem, da izgubi sploh svojo samostojnost ter popolnoma podleže vplivu sosednih imperijev. Po-

REŠEVANJE NEVMEŠAVANJA

Nova akcija za rešitev politike nevmešavanja v španske zadeve — Važen obisk poslanika Grandija pri Edenu — Izdelan je nov načrt »za rešitev angleškega kompromisnega predloga«

London, 22. julija. w. Glede na večerajšnje razgovore zunanjega ministra Edena z italijanskim poslanikom Grandijem pišejo listi, da se opaža popuščanje napetosti v španskem vprašanju. »Daily Herald« pravi: da je povod temu popuščanju Grandijeva izjava, da bo storil vse za preprečitev preloma v politiki nevmešavanja in da bo italijanska vlada še enkrat proučila ves kompleks vprašanj.

Kakor poroča »Evening Standard«, se bo podoktor odbora za nevmešavanje sestel jutri da nadaljuje posvetovanja o angleškem načrtu. Baje nameravajo izdelati nov predlog za rešitev angleškega načrta. Nesoglasja zaradi vrstnega reda posameznih točk naj bi se premeslila z imenovanjem dveh novih pododborov. Prvi bi prevzel proučitev vprašanja prostovoljcev, drugi pa priznanje pravice vojskujočih se strank. Oba pododbori bi razpravljala istočasno. S tem bi se izločil spor o vrstnem redu. Novi pododbor za pristaniško kontrolo, ki bi se moral sestati že danes, je sedaj sklican za jutri.

Poslanik Cerutti pri Delbosu

Pariz, 22. julija. g. Kakor se doznava je italijanski poslanik v Parizu, Cerutti, v svojem današnjem razgovoru z zunanjim ministrom Delbosom obrazložil stališče rimske vlade glede odpoklica inozemskih prostovoljcev iz Španije. Prevladuje vtis, da večerajšnji razgovor italijanskega poslanika v Londonu Grandija z angleškim zunanjim ministrom Edenom ni rodil zadovoljivega rezultata glede Španije. Prav tako preozarajo skeptično tudi razgovor med Delbosom

in Ceruttijem. V Parizu, kakor tudi v Londonu, pa vendar upajo, da bo Italija izpremenila svoje stališče ter se odrekla nadaljnemu odpošiljanju prostovoljcev v Španijo. Vsekakor vztrajata francoska in angleška vlada na tem, da se mora točno upoštevati vrstni red angleškega načrta, namreč, da se morajo najprej umakniti prostovoljci iz Španije in šele potem bosta Anglija in Francija priznali španski stranki kot vojskujoči se stranki.

Glasovi francoskega tiska

Pariz, 22. julija. AA. »Figaro« piše, da hočejo totalitarne države na vsak način torpedirati načrt Edena, da bi nadalje lahko izvajale svojo dosežano politiko. »Echo de Paris« podpira: da se morajo prostovoljci umakniti iz Španije preden se prizna generalu Francu značaj vojskujoče se stranke, vsekakor pa morajo druge države zavzeti napram Španiji stališče popolne nevtralnosti.

»Ouvreur« pravi, da je sedaj vse polno nemških inženjerjev v Ceuti, Mellili in drugih pristaniških, kjer grade oporišča za podmornice, velika skladišča za bencin, velike elektrarne in radijske postaje.

Nemški napadi proti Franciji

Pariz, 22. julija. Agencija Havas objavlja: Po večdnevem molku so nemški listi znovič začeli trdit, da Francija sistematsko krši svoje obveznosti glede nevmešavanja v španske dogodke. DNB je objavil dve poročili, ki so jih vsi listi porabili za napade na Francijo. Prvo se na-

naša na dozdevne izjave ruskih letalskih častnikov, ujetnikov generala Franca, češ da so prispeli v Španijo iz Rusije preko Pariza z dovoljenjem francoskih oblasti, drugo poročilo pa je v zvezi s člankom, ki ga objavlja danes na prvi strani »Völkischer Beobachter«, v katerem pravi, da je 800 vojakov in 30 častnikov francoske tujske legije na potu v Španijo. Nemški listi se ne ozirajo na uradni preklcik francoske vlade. (Objavljamo ga na drugem mestu, Op. ur.) DNB se je omejil na to, da je davi za svojo notranjo službo objavil izjavo, v kateri omenja francoski demantij s pristavkom, da je dopisni urad, ki je to vest objavil, črpal svoja obvestila iz stoočdnostno zanesljivega vira. »Völkischer Beobachter« navaja tudi to, da je bil njegov urednik navzoč v vojašnici Meknesa, ko so vojake poklicali v vrsto, poveljniški polk je vabil vojake med prostovoljce za Španijo, češ da je prijava popolnoma prostovoljna. Iz vsake čete se je prijavilo po 50 mož, ki so na polkovnikov poziv stopili iz vrste.

Ti novi napadi nemških listov zoper Francijo so izšli dan po izjavi, ki jo je podal grof Grandi v Londonu. Gre brez dvoma za podporo, ki jo Berlin daje Italiji, da bi dosegla od londonskega odbora priznanje generala Franca brez vsakih pogojev. Tu gre za prvi napad na francosko vojsko, odkar je izbruhnila španska državljanska vojna. V zvezi s tem je treba omeniti, da je posebni poročevalec »Frankfurter Zeitung« v Salamanci protodružno priznal v svojem listu navzočnost nemških prostovoljcev pri generalu Francu.

Republikanski protisunek pred Madridom

Uspešen protinapad republikanske vojske pri Bruneti

Madrid, 22. julija. o. Včerajšnji protinapad republikanskih čet na severno-vzhodnem bojišču je dosegel zelo dobre uspehe. Republikanske čete so s to operacijo zbudile občudovanje tudi na sovražni strani, kar priznavajo celo nacionalistična poročila sama. Zlasti je bil uspešen napad 150. brigade, ki je na bojišču pred Madridom osvojila hrib 601 pri Bruneti. Ob tej priliki je zajela 37 topov, 3 zaboje granat, 3 električne mine in mnogo drugih vojnih potrebščin.

Vladno topništvo je odbilo poskus upornikov, ki so v več kolonah skušali zavzeti republikanske postojanke pri Almadroesu in Valfer de Las Nonjas.

Poročilo nacionalistov

Madrid, 22. julija. AA. Nacionalisti ne prestanto napadajo z največjim ogorčenjem, vse pa kaže, da je njihov polet nekoliko padel. Obstreljevanje Brunete, Villanueva de Pardillo in drugih krajev traja dalje. Vladini četam se je posrečilo zavzeti točko 660 med Riom Aulensium in Riom Gardame, ki leži 3 km zapadno od Ville Franca del Castillo.

Salamanca, 22. julija. AA. Nacionalistično vojno poročilo z aragonske fronte javlja, da so nacionalistične čete snoči zavzele mesto Nogeras v odseku Albarracina. Včeraj so nacionalisti zavzeli tudi mesto Tramahusillo.

Sodelovanje španskih socialistov in komunistov

Valencia, 22. julija. AA. Državni odbor socialistične stranke je zaključil razpravo o združitvi s komunistično stranko. Sprejet je bil sklep, da se dela skupno v vseh zadevah državljanske vojne.

Gil Roblesovo posredovanje v Londonu

London, 22. julija. o. »Daily Mail« javlja, da bo v Londonu v kratkem prispel bivši španski vojni minister ter vodja Katoliške akcije Gil Robles, ki se je nedavno sestel z generalom Francom v Salamanci. V Londonu se bo pogajal z angleško vlado o priznanju vojnih pravic generalu Francu, obenem pa ji bo sporočil, da se bo sestavila civilna vlada španskih nacionalistov. »Daily Mail« poroča nadalje, da so se zadnje dni vršila v Hendayu pogajanja, pri katerih je nacionalna španjo zastopal načelnik diplomatskega urada Sacronisa.

Izpovedi ujetih ruskih letalcev

Berlin, 22. julija. o. Današnji listi objavljajo kot senzacijsko poročila iz Salamance o izjavah ujetih ruskih letalskih oficirjev. Dne 6. julija je ruski oficir Gregorij Sezejev izpovedal, da je prispel 20. junija z nekim parnikom iz Leningrada v Le Havre, odkoder je odpotoval z avtomobilom v Pariz. Od tu je odletel s 16 drugimi ruski piloti s francoskim letalom v Valencijo. V Španiji je bil najprej nekaj dni v letalski šoli pri Cartageni, ki je pod ruskim poveljstvom. Dne 5. julija je bil dodeljen vzhodno od Madrida eskadrili 12 letal pod poveljstvom ruskega kapetana. Izpovedal je nadalje, da se ruski letalci izmenjavajo vsakih šest mesecev z novimi piloti iz Rusije. Slučno je izpovedal 12. julija pri Madridu ujeti oficir Mihajlo Salkin. Podoficir Aleksander Kirkoč, ki je bil prav tako ujet 12. julija, je izpovedal, da je prišel 14. junija z 9 ruski piloti po železnici v Pariz in sicer s pomočjo listin, da potuje na svetovno razstavo.

Demanti o francoski tujski legiji v Španiji

Berlin, 22. julija. AA. Več nemških listov je objavilo vest, da so poslali francosko tujsko legijo iz Maroka v Španijo preko Francije. To vest je očitno demantiralala agencija Havas. V zvezi s tem izjavlja agencija, ki je to vest razširila, da je bil vir, iz katerega je črpala to vest, došle zanesljiv in zato ni mogla dvomiti v njeno resničnost.

Ameriški ukrepi proti prostovoljem

Washington, 22. julija. o. Ameriška vlada je sprejela predlog izseljenskega komisarijata, da se prepove inozemcem, ki so sprejeli ameriško državljanstvo, potovanje v njihove prejšnje domovine z namenom, da bi tamkaj vstopili v vojsko in se borili proti državam, s katerimi: so Zedinjene države v dobrih odnošajih.

Razgovori rumunskega kralja v Londonu

London, 22. julija. g. Rumunski kralj Karol je danes sprejel v avčijenci zunanega ministra Edena. Razgovor je trajal nad pol ure. Snoči je kralj Karol sprejel ministrskega predsešnika Chamberlaina.

Avstrijsko-nemški kulturni sporazum

Dunaj, 22. julija. b. Včeraj se je tu spet sestala mešana avstrijsko-nemška kulturna komisija, da bi se sporazumela o tem, katere nemške knjige, časnike in brošure bi bilo mogoče dopustiti v Avstrijo in katere avstrijske v Nemčijo, v skladu z najnovejšim avstrijsko-nemskim dogovorom o prenehanju časopisne vojne in kulturnem sodelovanju. Kolikor se je moglo zvedeti, je bil seznam knjig in časnikov znatno razširjen, dasi so se zlasti na nemški strani močno upirali prostemu dovozu nekaterih avstrijskih katoliških knjig v Nemčijo, posebno onih, ki se pečajo z nekaterimi najnovejšimi papeškimi enciklikami. Točen seznam časopisov in knjig bo objavljen šele proti koncu tega tedna.

Mir pred viharjem

Delno pomirjenje na severnem Kitajskem ne ovira vojaških priprav obeh strank

Sanghaj, 22. julija. o. Najnovejše vesti iz Nankinga potrjujejo, da je nastalo v severni Kitajski delno pomirjenje, vendar pa šele tedaj, ko je tudi japonska vlada odredila, naj se japonska vojska umakne iz okolice mesta Lukučaja.

Maršal Čangkajsjek je ukazal poveljniku kitajske vojske na tem področju generalu Sungcejuanu, naj bo pripravljen za vsak primer, če bi se pogajanja razbila. Sedaj se tudi potrjuje, da poveljnik 37. kitajske divizije ni hotel izvesti ukaza generala Sungcejuana ter umakniti svojih čet, dokler se tudi japonska vojska ni umaknila proti mestu Hsiujuanu.

Japonska letala razvijajo sedaj živahno poizvedovalno službo. Kakor zatrjujejo iz japonskih uradnih virov, so letalci ugotovili, da so kitajske divizije, ki jih je mobiliziral maršal Čangkajsjek, na naglem pohodu proti kitajskim obrambnim črtam. Vse kitajske železnice, ki vodijo proti severu, so po poročilih letalcev prenapolnjene s transporti čet in vojnih potrebščin. To nadaljevanje vojaških transportov kljub japonskim svarilom smatrajo kot znatno otežkočanje japonske želje, da bi se pekinški spor lokaliziral.

Umik čet izpred Pekinga

Tokio, 22. julija. AA. Kitajske čete so se snoči popolnoma umaknile iz Lokusja-oja in Papaosana, čeprav so prej odklonile, da bi to izvršile.

Kakor poroča agencija Domej, se položaj v severni Kitajski po umiku kitajskih čet iz Lukousia-oja in Papaosana nagiba k zboljšanju. Po neki bizojavki iz Nankinga general Sungcejuan še ni sporočil vladi v Nanking besedila konvencije od 19. julija ki ima za cilj, kakor menijo da olajša izvršitev treh točk sporazuma od 11. t. m. V krogih japonske vlade izjavljajo, da ni nobenega razloga, da bi vlada v Nankingu ki je doslej priznala vse lokalne sporazume sklenjene med političnim svetom pokrajnih Hopei in Cahar ter Japonsko odklonila odobritve sedanjega sporazuma.

Washington, 22. julija. o. Ameriška vlada je snoči prejela obvestila svojih zastopnikov v inozemstvu, da je bil končno sklenjen dogovor med nankinško in tokijsko vlado, da se umakneta obe vojski s spornega področja okoli Pekinga.

Samo strateški manever

Sanghaj, 22. julija. w. Po poročilu agencije Domej označujejo japonske vojske oblasti v Sanghaju umaknitev kitajskih čet iz Lukučaja kot strateški manever, da se pridobi na času.

Čangkajsjek čaka

Tokio, 22. julija. AA. Agencija Domej poroča iz Nankinga, da komisija, ki ji predseduje Čangkajsjek, ne bo izdala nobenega sklepa o krajevem dogovoru, ki ga je sklenil general Sungcejuan.

Odklonjene japonske zahteve v Tiencinu

Tiencin, 22. julija. g. Angleške oblasti v Tiencinu so odklonile izročitev Japoncem več kitajskih kuljev, ki so pobegnili v angleško koncesijo. Odnosaji med japonskimi oblastmi in inozemskimi diplomatskimi krogi v Tiencinu so zelo napeti. Japonci zahtevajo izpraznitve dirkališča v Tiencinu, ker ga potrebujejo za večbališče svoje vojske, inozemski diplomati pa to zahtevo odklanjajo, ker gre za mednarodno lastnino.

»Berliner Zeitung« vprašuje spričo tega priznanja, kakšno bo stališče francoske vlade in odgovornih krogov v Londonu do te očitne in priznane kršitve pakta o nevmešavanju.

Grandi spet pri Edenu

London, 22. julija. b. Danes fazpravičajo v tukašnjih političnih krogih zlasti o zelo zapahenih posvetovanjih italijanskega poslanika Grandija z zunanjim ministrom Edenom. Sodi, da se državnik nista razgovarjala samo o Španiji in znanem angleškem kompromisnem predlogu, temveč tudi o razčiščenju italijansko-angleških odnošajev. Na splošno prevladuje tu mnenje, da je v zadnjem času nastopilo znatno pomirjenje med Rimom in Londonom, kar dokazuje med drugim tudi uradno italijansko sporočilo o povratku poročevalcev italijanskih listov in agencije »Stefani« v angleško prestolnico. S tem je likvidiran znani incident v maju, ko so vsi italijanski novinarji iz protesta zapustili London.

Povratak italijanskih časnikaev v London

Rim, 22. julija. b. Vsi današnji italijanski listi prinašajo na vidnem mestu uradno objavo, da bo italijanska uradna agencija »Stefani« s 1. avgustom tega leta spet začela z rednim poročanjem iz Londona, kar pomeni, da je italijansko-angleška časnikaška napetost popustila in se italijanski novinarji spet vrnejo v angleško prestolnico.

Tudi ta vest potrjuje domneve nekaterih inozemskih listov o izboljšanju italijansko-angleških odnošajev.

Seja angleške obrambnega sveta

London, 22. julija. g. Obrambni svet angleške imperije se je sestel dopoldne ter razpravljal predvsem o peročih sredozemskih vprašanjih.

Kitajska prosi za posredovanje Anglijo

London, 22. julija. b. Kitajski poslanik Kvotajči je obiskal angleškega zunanjega ministra Edena in ga v imenu svoje vlade naprosil, naj bi posredoval v kitajsko-japonskem sporu na severnem Kitajskem. Kvotajči je opozoril angleškega zunanjega ministra na velike angleške gospodarske interese na Kitajskem, posebno pa na njih finančno pomoč Kitajski, katere Kitajci ne bi mogli vrniti, ako se ne posreči zaustaviti japonske agresivnosti. Danes je Edena obiskal tudi japonski poslanik. Doznava se, da je Eden obema poslanikoma izrazil svoje prepričanje, da bo kitajsko-japonski spor mirno rešen.

Japonske obdolžitve proti Rusiji

Varšava, 22. julija. AA. Japonski odpravnik poslov je podal soodruščni lista »Ekspres Poranny« izjavo, v kateri je predvsem poudaril:

Maršal Čangkajsjek uživa podporo iz Moskve. To je povsem jasno. Boljševiki so pripomogli, da je Kitajska odbila našo spomenico. Kitajska računa na pomoč komunistov. Boljševiki se prizadevajo, da izvozijo za vsako ceno z vsemi sredstvi vojno med Kitajsko in Japonsko z namenom, da bi Japonsko oslabilo.

Nj. Vel. kraljica na Cetinju

Otinje, 22. julija. AA. Nocoj ob 16.30 je prispela na Cetinje iz dvorca Miločer Nj. Vel. kraljica Marija. Čeprav ni bil njen obisk prijavljen, so prebivalci kmalu zanj zvedeli in ji priredili ovacije. Nj. Vel. kraljica se je odpeljala v muzej, kjer sta jo sprejela in pozdravila ban zetske banovine Ivanušević in upravnik muzeja Mečenič. Kraljica se je dolgo mudila v muzeji in je izrazila banu željo, naj bi muzeju posvetile pristojne oblasti čim večjo pozornost. Ob 17. je Nj. Vel. kraljica odpotovala čez Trojico v Miločer. Med tem ko se je mudila v muzeju, se je na trgu pred njim zbrala velika množica, ki ji je prirejela navdušene in burne manifestacije.

Preiskava o atentatu na polkovnika Koca

Varšava, 22. julija. AA. Doslej še ni bilo objavljeno uradno poročilo o bombnem atentatu na polkovnika Koca. V zahtjnih 24 urah je policija aretirala mnogo oseb in izvršila mnogo hišnih preiskav. Obdukcija atentatorjevega trupla je pokazala, da se je eksplozija pripetila, ko je atentator pokleknal na kolena, da bi bombo zakopal pod vrata vile polkovnika Koca. Eksplozija je razrgarjala atentatorju roko, pravi koš in spodnji dele tetov, noge pa so ostale nepoškodovane. V zvezi s preiskavo o atentatu trdijo v pooblaščenih krogih, da so glasovi, ki krožijo v Varšavi o aretaciji večjega števila častnikov, brez vsake osnove. Vse kaže da tudi večerajšnje aretacije v komunističnih krogih niso v zvezi z atentatom. Po hišni preiskavi v prostorih zveze gradbenega delavstva so prišli 60 oseb.

Seji obeh zbornic

Senat je začel razpravljati o združnem zakonu, skupščina pa je nadaljevala konkordatsko debato

Beograd, 22. julija. p. Danes sta imeli seje obe zbornici narodnega predstavnštva. Senat je imel dopoldne sejo, ki je bila zelo zanimiva in živahna. Skupina senatorjev JNS je stavila utemeljen predlog glede ukinitve celibata učiteljev in je dosegla, da je prosvetni minister pristal na to, da se v gotovih primerih izvajanje dotičnih določb finančnega zakona odgodi vsaj do 1. januarja 1938.

Glavni del današnje seje senata pa je bil posvečen zakonu o gospodarskih združenjih. Edini govornik je bil senator g. Ivan Pucelj, ki je kot izkušen združni opozoril na slabe strani predloženega zakona in na škodljiv način dosedanjega reševanja gospodarskih problemov s strani sedanje vlade. Na veliko

začudenje senatorjev je predsednik po govoru g. Pucelja debato prekinil in sejo zaključil, prihodno pa napovedal za jutri popoldne ob 18., to je v času, ko pričakujejo v narodni skupščini prvo glasovanje o konkordatu.

Narodna skupščina je zasedala tudi danes ves dan do poznega večera in je že četrti dan nadaljevala načelno razpravo o konkordatu. Danes so govorili samo poslanci, ki so se izrekli proti odobritvi konkordata. Največjo pozornost so vzbudile izjave, ki jih je na današnji seji podal poslanec dr. Ljudevit Auer o svoji vlogi kot ministra pravde v prvi vladi dr. Stojadinovića, ko je bil določen, da v imenu Jugoslavije podpiše ta konkordat v Rimu.

Seja senata

Beograd, 22. julija. p. Seja senata se je pričela ob 10.15 dopoldne. Takoj po odobritvi zapisnika je predložil senator JNS Vojislav Protić v imenu večje skupine senatorjev JNS predlog zakona glede izpremembe in dopolnitve člena 33 — 8 finančnega zakona, ki odreja delni celibat za učitelje. Po tej določbi izgubi državno službo učiteljica, ki se po 1. avgustu t. l. poroči z neučiteljem. V utemeljitvi nujnosti tega predloga je senator Protić naglašal, da se pri sprejetju zakona gotovo ni pomislilo na to, da so bile takrat že sklenjene mnoge zaroke učiteljev in dogovorjena sklenitev zakonov za poznejši čas. Znani so mu primeri, ko se nameravajo učiteljice poročiti z oficirji. Oficirji pa morajo za poroko izpolniti gotove pogoje, kar traja precej časa. Vse take poroke bodo sedaj, če se izvajajo določbe finančnega zakona, onemogočene. S tem se dela učiteljem, pa tudi oficirjem, velika krivica. Navedel je tudi mnoge druge primerov, kjer utegnejo določbe o celibatu izzvati velike komplikacije. Zaradi tega apelira na vlado, da sprime predlagano zakonsko novelo in odgodi izvajanje teh določb od 1. avgusta vsaj do 1. januarja 1938.

V imenu vlade je prosvetni minister Stošović izjavil, da je o tem vprašanju dal že obširne izjave ob priliki proračunske razprave, ko je pojasnil razloge, ki so napotili vlado, da je izdala te ukrepe. Strinja pa se v načelu s predlogom senatorja Protića in bo stopil v dogovor z ostalimi ministri, da se zadeva uredi, zlasti v kolikor se tiče oficirjev. Spričo tega stališča prosvetnega ministra je senator Protić opustil zahtevo po nujnosti vloženega predloga.

V nadaljevanju se je predsednik dr. Mažuranić odgovoril na vprašanja senatorja Svetozarja Tomića (neodvisni klub) glede dogodkov v Beogradu pri Saborni cerkvi. Predsednik je prečital obširno poročilo notranjega ministra, ki je izšlo med senatorji veliko živahnost, številne medklice in mnogo komentarjev. Senator Tomić se v odgovoru ni zadovoljil in je obširno opisal kako so se odigravali ti dogodki. Tudi med njegovim govorom je bila seja zelo živahna.

Združni zakon

Senat je naposled prešel na dnevni red in začel razpravljati o predlogu zakona o gospodarskih združenjih. Poročilo odbora, ki je zakon proučil, je podal senator Cukavac. V odboru je bil zakon soglasno sprejet. Kmetijski minister Svetozar Stanković je podal nato obširne ekspozice, sličen onemu, ki ga je pred par dnevi imel v narodni skupščini.

Govor sen. Pucelja

Ko je predsednik otvoril načelno debato, je prvi prevzel besedo senator Ivan Pu-

Seja narodne skupščine

Beograd, 22. julija. a. Narodna skupščina je v enournim opoldnjanskim odmorom zaledala ves dan in se zvečer. Seja se je pričela ob 8. zjutraj. Po prečitavanju zapisnika je poel. Voja Lazić (zemljoradniški) protestiral proti temu, da navaja zapisnik, da je narodna skupščina po predlogu skupine poslancev JRZ sklenila, da se izvede podrobna razprava o konkordatu po skrajšanem postopku. Tega ni sklenila skupščina, ampak vladna večina. Predsednik Čirić je na kratko pojasnil, da je bil ta predlog sprejet po eporazumu šefov vseh parlamentarnih skupin. Če se Lazić s tem ne strinja, je to njegova zasebna stvar. Voja Lazić se z odgovorom ni zadovoljil in je obširno razpravljajal o kršitvi poslovnika, dokler mu ni naposled predsednik odvzel besede.

Interpelacije

Predsednik je nato sporočil, da je narodni poslanec Sekula Zečević (narodni klub) vložil nujno interpelacijo na finančnega ministra, zahtevajoč pojasnila o finančnem efektu obveznosti, ki jih s predloženim konkordatom prevzame država napram rimsko-katoliški cerkvi. Finančni minister Letica je pristal na nujnost. Narodni poslanec Milan Mravljine je vložil interpelacijo na prosvetnega ministra zaradi nelegalne skupščine Saveza jugoslovenskih nacionalnih akademskih organizacij, ki je bila 15. in 16. maja v Sarajevu. Poslanec dr. Ivanu Lovrenčiču (Delovni klub) je bil dovoljen 10-dnevni dopust.

O kršitvi poslovnika je govoril poslanec Milan Petković (JNS), ki je znova nael vprašanje skrajšanega postopka pri podrobni razpravi o konkordatu, naglašajoč, da se večina poslancev ne strinja z dogovorom šefov parlamentarnih skupin. Predsednik Čirić ze odvrnil, da je ta sklep že odobrila večina narodne skupščine in da zato o njem ni več debate.

Konkordat

Naposled je Narodna skupščina prešla na dnevni red in nadaljevala načelno razpravo o konkordatu. Prvi je danes govoril bivši minister Ignjat Stefanović (JNS), ki je polemiziral z včerajšnjo izjavo ministra Djure Jankovića in tolmačil potek seje ministrskega sveta, na kateri je bilo govora o konkordatu.

Posl. Milan Banić (Baričević klub) je razpravljajal s predstavnikom Vatikana do

celj (JNS), ki se je obširno bavil s splošnimi gospodarskimi prilikami in posebej z združništvom. Obžaloval je, da se tako važen zakon razpravlja v času, ko je pozornost vse javnosti osredotočena na povsem druge dogodke. Predlog združnega zakona je sestavljen zelo površno. Protestirati je treba, da senatorjem ni dano dovolj časa za njegovo proučitev, saj jim je bil razdeljen šele na današnji seji, tako da niso mogli proučiti, kakor bi ta važna materija nujno zahtevala.

Prvotni načrt, kakor ga je sestavilo kmetijsko ministrstvo, je bil mnogo boljši od sedanjega, ki je bil v narodni skupščini v bistvenih točkah spremenjen, in to pod vplivom nekaterih »združnikov«, ki zasledujejo pri tem gotovo vse drugačne cilje, kakor pa bi jih moral imeti ta zakon. Mnenja je tudi, da je docela pogrešno, če se mešajo v združništvo pronsirani politiki. Ako se meša politika v združništvo ali združništvo v politiko, ima to vselej le slabe posledice za stvar združnikov. Boji se, da tudi ta zakon ne bo rodil takih posledic, kakor jih je rodila uredba o razdvojitvi kmetov, ki je upropastila kreditno združništvo. Brez krepkega kreditnega združništva je nemogoč razvoj vseh ostalih panog združništva. To se najbolje vidi v Sloveniji. Tam je z načinom, kako naj se izvede razdvojitve kmetov, uničen plod in trud treh generacij, ki so ustvarile močno kreditno združništvo. V slovenskih kreditnih združenjih, ki so zbirale le denar malega človeka, je sedaj zamrznenih za 1,4 milijarde dinarjev vlog. Temu je treba še prišteti zamrzneni kapital številnih regulativnih hranilnic in ostalih denarnih zavodov, kar znaša tudi okrog 900.000 Din.

V svojih nadaljnjih izjavanjih je senator Pucelj obširno govoril o socialnem, kulturnem in gospodarskem pomenu združništva in še posebej o njegovi nacionalni vlogi v Sloveniji. Nato je strokovno analiziral posamezne določbe predloženega zakona ter končal svoj govor z izjavo, da bo njegova skupina glasovala za odobritev tega zakona zato, ker kljub svojim pomanjkljivostim vendarle predstavlja nekoliko izboljšanje sedanjega stanja.

Predsednik Mažuranić je po govoru senatorja Pucelja izjavil, da sejo zaključuje in sklicuje prihodno za jutri popoldne ob 18. Ta predsednikova izjava je izvala med senatorji veliko začudenje. Z vseh strani so protestirali in zahtevali, da se razprava nadaljuje in združni zakon še danes izglasuje, predsednik pa je vztrajal pri svoji odločitvi.

Na jutrišnji seji se bo končala razprava o združnem zakonu, nato pa pride na dnevni red se poročilo imunitetnega odbora glede nekaj zahtev po izročitvi senatorjev sodišču. Po prvotnem razporedu bi moral jutri priti na dnevni red že zakon o prekrških, vendar pa se sedaj to ne bo zgodilo.

pravoslavne cerkve in obžaloval, da ni bil sprejet predlog manjšine skupščinskega odbora, da se razprava o konkordatu odgodi na poznejši ugodnejši čas, Glasoval bo tudi proti konkordatu.

V zvezi z izjavami ministra pravde na začetku konkordatske razprave je zaradi osebnega pojasnila povzel besedo bivši minister pravde dr. Ljudevit Auer (JNS). V svoji izjavi je dr. Auer naglasil, da so v teku te debate že trije ministri, ki so bili v vladi tudi takrat, ko je bil on član prvega Stojadinovičevega kabineta, iznesli razne podrobnosti z one seje ministrskega sveta, na kateri je bilo govora o konkordatu. Nikdar ni mislil govoriti o tej seji. Vedno je stal na stališču, da razne podrobnosti ne spadajo v javnost in je želel očuvati diekreucijo. Sedaj pa je tudi on razrešen molččnosti. Ko sem bil določen, da podpisem konkordat, je nadaljeval dr. Auer, sem prošil predsednika vlade in zunanjega ministra dr. Stojadinovića, da mi dostavi besedilo konkordata. Ko sem ga dobil, sem prošil dr. Stojadinovića, naj skliče sejo ministrskega sveta, da bi se mogli vsi ministri seznaniti z vsebino konkordata. Seja je bila sklicana naslednjega dne, na seji ministrskega sveta smo prečitali člen za členom konkordata v našem jeziku, nekatere važnejše določbe pa tudi v francoskem originalu, pri čemer mi je še pomagal minister Djura Janković, ki je čital francoski original.

Dr. Auer je nato podrobno opisal potek dotične seje ministrskega sveta in rekel, da je bila vlada postavljena že pred izvršeno dejstvo, zato o vsebini konkordata ni bilo nikake debate in nobenega sklepanja. Izjavi je prepričan, da bo dal razna potrebna pojasnila o tej seji ministrskega sveta tudi predsedniku vlade g. dr. Stojadinoviću. On za sebe prevzema svoj del odgovornosti, obžaluje pa, da se ni posreželo, skleniti konkordat že davno prej, ker bi v tem primeru bil gotovo drugačen od današnjega. Dr. Auer je ob zaključku še kratko poudaril, da se je javil k besedi le zato, ker so nekateri govorniki hoteli napraviti nanj več odgovornosti, kakor je to v skladu z resnico. Njegova izjava je s opozicijski poslanci sprejela z burnim odobravanjem.

Posl. Milan Božić (JNS) je naglašal, da je dolžnost vseh narodnih poslancev, da tresh presodijo predloženi konkordat. Ničče v tej skupščini ni proti temu, da se sklene konkordat z Vatikonom, toda pomisleke

imajo proti raznim določbam sedaj jim predložena konkordata. Končno je poudaril potrebo, ki jo je v svojem ekspoziciji omenil že minister pravde, da se namreč čim prej izda medverski zakon, ki bo uredil odnose države do vseh priznanih veroizpovedi in odnosa do njih samimi. Končal je z izjavo, da bo glasoval proti konkordatu v predloženi obliki.

Zaradi osebnega pojasnila je kratko govoril minister Voja Djordjević, ki je odgovarjal na nekatere trditve predgovornika, nakar je dobil besedo poslanec Voja Lazić (zemljoradniški). Ta je ostro kritiziral predloženi konkordat in se bavil zlasti z njegovo finančno stranjo.

V temperamentnem govoru je kritiziral posamezne določbe konkordata poslanec Milo Rašović (Baričević klub). Isto je storil poel. Jovan Jovanović (JNS). Zadnji dopoldanski govornik je bil poslanec Milan Petković (JNS), ki se je obširno bavil s katoliško akcijo.

Ob 14. je bila seja prekinjena in se je nadaljevala popoldne ob 15.

Popoldanska in večerna seja

Na popoldanski seji je najprvo končal svoj govor poslanec Petković, za njim pa je govoril Vojislav Dosen (Delovni klub), ki je obširno pojasnil in utemeljil sklep svojega kluba, da glasuje proti konkordatu.

Posl. Mustafa Mulalić (JNS) se je v svojem govoru najprvi bavil s splošnimi političnimi prilikami v državi, ter z njihovo zvezo z ratifikacijo konkordata. Pobjal je izvajanja nekaterih govornikov, ki so se v tej debati zavzemali za odobritev konkordata.

Posl. Milovan Perić (Delovni klub) je z juridičnega in političnega stališča obravnaval konkordat in obširno govoril o odnošajih Vatikana do Balkana. Glasoval bo proti.

Na večerni seji so govorili še nar. posl. Jordan Acimović (nemokrat), Milovan Lazarević (JNS) in Vojin Arandjelović (demokrat), vsi proti konkordatu. Ob 21.30 je bila seja zaključena ter se bo razprava nadaljevala jutri ob 8.

Beleške

Sklicanje kmetijskih zbornic

Ban dravske banovine dr. Natlačen je sklical novo kmetijsko zbornico k prvemu zasedanju. Otvoritvena seja bo v ponedeljek 26. t. m. v sejni dvorani mestnega magistrata v Ljubljani.

Za isti dan je, kakor smo že poročali, sklicana tudi prva seja kmetijske zbornice za savsko banovino. Tudi nekatere druge kmetijske zbornice se bodo sestale v ponedeljek, vse ostale pa v prvih dneh avgusta.

Obdarovana cerkev in razbite šipe

Pod tem naslovom poročila mariborska socialistična »Delavska politika«: »Zadnjič smo na kratko poročali, kako so znanji študentje iz Ljubljane s kamni razbili okna na hotelu Orle ob priliki živkovidega obiska. Zanimivo pri tej stvari je, da so študentje napravili skožo hotel, čigar lastnica je neolgo pred tem darovala kresne preproge za stolno in franciskansko cerkev. Tako so gospodetki v svoji gorečnosti naredili škodo za cerkev vneti lastnici hotela.«

Režimski zemljoradniki proti opozicijskim

Kakor je znano, so se oni zemljoradniki, ki so bili 5. maja 1935 izvoljeni na Jevtičevi listi, po spremembi režima razdelili. Nekaj med njimi jih je storilo svoj klub, ki se je pridružil dr. Stojadinoviću in je danes v njegovi vladi zastopan po ministru Djordjeviću. Ti poslanci izdajajo kot svoje glasilo tednik »Seljački pokret«.

V zadnji številki razpravljajo »Seljački pokret« o znanem predlogu opozicijskih zemljoradnikov, ki naj bi ustregel zahtevam dr. Mačka. List se ostro izraža proti temu predlogu in zlasti ogorčeno zavrača in obojajo misel, naj se ukine ustava. Oznajuje to misel za najreakcionarnjši ukrep, ki bi bil danes mogoč, in za opasen eksperiment, ki ga ne sme nihče tvegati. »Vreči našo državo v neustavno stanje in ljudske množice v ustavotvorno borbo, pomenja pri današnjih razmerah največjo blaznost.« Končno apelira list na pristaje zemljoradniške stranke, naj spregledajo, kam bi Joca Jovanović, dr. Čubrilović in drugi opozicijski zemljoradniški voditelji radi privedli državo.

Pozdrav radičevskih udarnikov

Kakor smo že poročali, so pri nedeljski proslavi dr. Mačkovega rojstnega dne v Zagrebu prvič v velikem številu nastopili po vzoru hitlerjevskih udarnikov, znanih SA in SS, organizirani oddelki tako zbrane Hrvatske seljačke zaštite. Ko je dr. Maček prijel pred te oddelke, jih je pozdravil z besedami »Vjera u Bogale«.

Udarniki so mu odgovorili v zboru »I seljačka sloga«.

Zakaj je padlo število gostov iz ČSR?

Pravski dnevnik »A-Zet« piše o vzrokih manjšega dotoka češkoslovaških gostov na našo riviero in med drugim pravi: »Verjetno se je naš letošnji dotok v Jugoslavijo zmanjšal med drugim tudi zaradi tega, ker po naši drugi devalvaciji Jugoslavija za nas ni več ona cenena država, kakor je bila do nedavnega. V boljšem hotelu v Jugoslaviji velja danes dnevna hrana s stanovanjem 90 Din, kar se z drugimi drobnimi izdatki zviša na dnevni 120 Din. Danes lahko v Karlovi Vah in Marjanjskih Laznih živimo že ceneje kakor v nekaterih krajih na Jadranu. Tudi sami Jugoslovenci odhajajo letos v velikem številu v Italijo, v Opatiji jih je na primer okoli 2000 (?). V jugoslovenskih morskih kopališčih je letos več Angležev, posebno v Dubrovniku, vendar oni ne morejo nadomestiti Čehoslovakov.«

Razen povprečne dragine pa ovirajo razmah tujske sezone v Jugoslaviji še druge nevesočnosti, ki bi jih bilo mogoče z malo dobre volje odpraviti. Predvsem se ne more reči, da bi bila organizacija hotelstva vselej na višini, ponekod pa tudi hrana ne odgovarja. Preseneča nas nadalje, da je iz Jugoslavije zelo težko telefonirati v Češko-slovaško. Tako je na primer skoro nemogoče razumeti razgovor med Dubrovnikom

Patriarh v nezavesti

Dobil je pljučnico — Molitve v pravoslavnih cerkvah

Beograd, 22. julija. p. V krogi pravoslavnih vernikov je zavladalo veliko vznemirjenje, ko se je v teku današnjega dne izvedelo, da se je bolezan patriarha Varnave zopet hudo poslabšala in da je njegovo stanje zelo resno. Ze v teku popoldneva so se začele zbirati v pravoslavnih cerkvah, zlasti v Saborni, velike množice vernikov, da molijo za ozdravljenje vrhovnega poglavarja pravoslavne cerkve. Zvečer so zvonili zvonovi v vseh cerkvah. Okrog patriarhove vile so se proti večeru

začele zbirati množice, ki pa so se morale raziti, da bi hrup ne vznemirjal bolnika. Zvečer je bil izdan bilten, ki potrjuje, da je stanje bolnika zelo resno ter da se je bati, da pride do katastrofe. Bilten se glasi:

»Pred dvema dnevoma so se pojavili v dihalnih zapletih v obliki hirostatične pljučnice na obeh straneh, tako da je začelo srce močno popuščati. Temperatura je poskočila na 39,2, bitje žile 139, dihanje 32. Bolnik je v lahki nezavesti.«

Ilirija doma z eno točko izgube

Plavalna ekipa Ilirije je v Trstu zapustila najboljši vtis — še nekatere zanimive podrobnosti

Ljubljana, 22. julija. Popoldne ob 16.30 je plavalna ekipa odpotovala iz Trsta in se ob 20. zdrava in pripravljena za naslednje srečanje vrnila v Ljubljano.

Iz včerajšnjega kratkega poročila o plavalnem dvoboju med Triestino in Ilirijo v Trstu v drugi izdaji ponovljamo rezultate v sportni rubriki, priključiti pa je treba še izid tekme v waterpolu, ki se je z enakim rezultatom, kakor v Ljubljani, namreč s 3:1 (1:1), končala v korist Triestine. Tekma je bila precej divja in neprikladna za slabe živce, zelo, zelo pa je trpela tudi zaradi napadnih sodnikovih (to je bil domačin Zampolo) odločitev, ki so bile v bistvu tudi edini vzrok, da se je to drugače pričakovano srečanje obeh sedmorice z žogo v vodi končalo s porazom Ljubljancov. Glede njih je treba reči še to, da se vsi do slednjega niso popolnoma zavedali svoje sportne naloge pred tujim svetom, načelno pa je treba pibiti to, da je ureditve sodniškega vprašanja pri teh tekmah za Jadranski pokal rešeno slabo in ga bo treba pri prvi priliki vzeti v pretres popolnoma znova. Tukaj namreč ne pomagajo vse lepe besede in še tako častne obljube, ker se vedno in vedno ponavlja, da domači sodniki — ponekod dosledno — vidijo pač samo domače.

V Trstu je Ilirija izgubila z eno točko razlike. O tem nadvse častnem porazu pravijo tržaški listi najbolj laskavo naslednje:

»Piccolo della Sera« piše pod naslovom »Očarljiv sportni večer«: »V krasnem zunanjem okviru tudi ostala atmosfera na italijansko-jugoslovenskem plavalnem srečanju ni mogla biti drugačna kakor takšna, ki se spodobi za sportno manifestacijo mednarodnega pomena. Veseli smo, da lahko poudarimo, da tudi v odličnih trenutkih strah za usodo tega srečanja ni nikoli presegal sportnega duha atletov in občinstva, ki je bilo v tem pogledu naravnost za vzor. Sprejem Ilirije v Trstu je bil kar se da prisrčen in je našel izraza najbolj takrat, ko so se izmenjali medsebojni pozdravi in vselej takrat, kadar je v vsaki disciplini zmagal najboljši.«

»Il Popolo di Trieste« piše: »Točka izgube (55:54) bo morda bolela Slovence, toda ne bo niti najmanj zadela moči njihove ekipe in ne bo zmanjšala občudovanja, ki ga gojimo mi do nje in njeni prijatelji. Tržaški zmagi so se postavili v bran z vso energijo in z vsemi silami. Tržaška zmaga je toliko lepša in bolj zaslužena, ker je bila Ljubljancem iztrgana z najhujšimi zobmi same volje. V onih točkah, ki so bile najbolj nesigurne, smo mi računali vse samo s srcem, mnogo več kot z mišicami tržaških atletov.«

Ta poraz pa kljub temu ni bil neobhodno potreben in mu je treba pristaviti

Še nekaj komentarjev

Na 400 m prosto se je dvojni končal po prognozah. Zmagovalec Schipizza je plaval 100 m 1:09, 200 m pa 2:30, Mihalek pa 1:10 in 2:33. Pestevšek je storil več ko svojo dolžnost. — Boljši od napovedi je bil izid na 100 m prsno za ženske. Italijani so računali, na popravljenem Prekopovo Mafaldo, pa so se morali sprijazniti s precej močnejšimi rezultati Ilirijank na obeh mestih. — Na 100 m hrbtno med moškimi ni bilo Wilfana, pa je zadevo rešil nad nretiniranim De Zuccom odlični Schell, ki je po tej točki pomagal Iliriji, da je ostala še v vodstvu. — 100 m prosto za ženske je bilo po dobljenem dovoljenju za start Ruzzierove popolnoma izgubljeno, saj ona in Lokarjeva v vsej Italiji nimata konkurence. Cas Grošljeve je bil tukaj odločno preslab, čeprav ne bi bil mogel upliniti na točko. — Do tod je prav za prav še vse bilo tako, kakor je moralo biti. Odločno, čeprav smo za to izvedeli šele eno uro pozneje, je bilo plavanje na 100 m prosto za moške. Prvo in drugo mesto je bilo odano Fritschu na 100 m 28.6 in Schipizzu, za tretje pa je bil siguran kandidat Ziherrl. Tamkaj se je zgodilo, da je ostal po večini sodniških odločitev za 1/10 sek. slabši od Battitorija in prinesel namesto dveh je eno točko. Ilirija je v ostalem takrat ostala še v prednosti. — Na 100 m hrbtno za dame bi morala Bradačeva zasedati drugo mesto, na katero pa je prišla Tržačanka Ziska z 8/10 sek. naskoka. Tudi to je mnogo preveč! V ženskih disciplinah same izgube, ki so poleg Ziherrlovega četrtega mesta storile svoje, da je razmerje ostalo v korist Triestine. — Na 200 m prsno je imela Ilirija zmagovajenih 5 točk za sebe. Hribar pa, ki je plaval v sredo svoje najboljši čas v življenju, je bil za tri proge stran od Bertettije, pa se mu je do zadnjega zamaš zdelo, da ga še ima. Tudi to bi bili lahko dve točki, ki bi bili obrnili razmerje. Cerer in Bertetti sta obrnila na 100 m s časoma 1:18.2 in 1:19. Triestina je dobila točko naskoka in obenem dokončno pozicijo za zmago s takšno razliko. — Damska stafa je bila izgubljena v naprej in je prinesla za domače krasen nov italijanski rekord (2:17.9). Menda je bilo to od samega veselja, da je Triestina spet dobila svojo priljubljeno Ruzzierovo. — Najlepša točka dneva — 4X200 m prosto — ni bila več odločilna, lahko pa bi bila razliko povečala na previsokih 9 točk. Namesto Wilfana je vsakoli Cerer in se je uveljavil tudi samotako. Za splovačca je imel dobro podžga-

in Prago. Čudno je tudi to, da je v Dubrovniku klavnica sredi mesta in se odpadki iz nje spuščajo v morje v neposredni bližini plaže. Slabo stanje jugoslovenskih cest je znano, toda tudi potovanje z železnico ni povsod udobno. To so vse malenkosti, zaključuje list, stoda ker jih je veliko, bi tamkajšnji uradni faktorji storili vsekakor prav, ako bi jih odpravili.

negu Schipizzo, ki ga je res tudi »polažil«. In glavno dejanje za ono točko razlike je potem v krasnem tempu »odigral« Fritsch z velikim uspehom na račun precej šibkega Vesela, ki so ga domačini kljub končni zmagi še izžvižgali povrh.

Po vsem tem bi bilo torej lahko reči, da je bilo treba to tekmo v Trstu dobiti. Plavalci in plavalkice pa so se še pritoževali nad spolzkimi obrati, nekaj je šlo na račun utrujenosti, zadnji in neizogibni minus pa na račun Wilfanove odsotnosti. Kljub temu je Ilirija podlegla več kot častno, propagandno stran njenega nastopa pred nazadnje že več ko 3000 gledalci pa je še posebno dvignil nastop naših odličnih skakačev, med katerimi je Ziherrl žele vinarje navdušenja in so ga že v teku dneva obiskovali s ponudbami za ponovno gostovanje.

Stanje točk

v plavalnem turnirju je do jutri zvečer naslednje: 1. Triestina (4 srečanja) 204 točke, 2. Ilirija (3 srečanja) 179 točk, 3. Jadran (3 srečanja) 149 točk, 4. Viktorija (2 srečanja) 116 točk. Splošna prognoza je v Trstu ta, da se mora Ilirija absolutno smatrati za favorita.

Vrstni red v waterpolu je naslednji: 1. Jadran 6 točk (razlika golov 12:7), 2. Viktorija, 3. Ilirija in 4. Triestina po 2 točki (z razlikami golov 12:2, 8:10 in 5:16).

Plavalna tekma Ilirija—Triestina je bil za Trst dogodek, ki je presegal zantmanje, kakršno vlada sicer tamkaj za takšne prireditve samo zaradi sporta. V tej domnevi nas ne potrjuje samo navdve ljubezniv sprejem pri vseh, s katerimi smo se sešli, temveč še bolj laskave sodbe domačih listov in ustne izjave uglednih sportnih činiteljev. L. S.

JNS v logaškem srezu

V nedeljo je bila na Rakeku redna glavna skupščina sreske organizacije JNS za logaški srez, takoj za njo pa ustanovna skupščina sreske mladinske organizacije JNS. Udeležba je bila polnoštevila saj so bili navzoči vsi, ki tvorijo po strankinih statutih sresko skupščino.

Zborovanje je bilo v Domiceljevi restavraciji. Otvoril in vodil ga je predsednik sreske organizacije dr. Stanko Pušenjak. Toplo je pozdravil zbrane delegate, zlasti pa senatorja dr. Alberta Kramerja, ki so mu navzoči pridelili prisrčne ovacije. Na kratko je orisal politični položaj in njegove oblike v logaškem srezu, pri čemer je mogel z zadovoljstvom pokazati na veliko zavednost in borbenost nacionalnih ljudi na Notranjskem, saj štejejo strankine organizacije v logaškem srezu kljub današnjim težkim razmeram skoro 2000 organiziranih članov.

Enako razveseljevalo sliko so podala poročila tajnika Frana Tavčarja in drugih funkcionarjev. Vsa so bila soglasno odobrena, nakar je bil izvoljen nov sreski odbor, ki mu je na čelu zopet dr. Pušenjak.

Po poročilu odposlanca banovinskega akcijskega odbora za mladinsko organizacijo JNS Andreja Uršiča iz Ljubljane je bil izvoljen tudi prvi odbor mladinske organizacije JNS za logaški srez. V odboru so Jože Škulj kot predsednik in 10 zaveznih fantov iz vseh občin sreza. Odbor je dobil pooblastilo, da se lahko še sam izpopolni, čim bo organiziranje mladih pristavev stranke dovršeno.

Zopet navdušeno pozdravljen je bil pred zaključkom obnega zbora oglasil k besedi dr. Albert Kramer in med napeto pozornostjo vseh navzočih orisal politični položaj v državi in Sloveniji. Njegova izjava je vedno nanovo izvala viharno soglasno odobravanje, ko je končal, pa so mu zborovalci zopet pridelili dolge ovacije.

Počitnice angleškega parlamenta

London, 22. julija. AA. Predsednik vlade Chamberlain je izjavil popoldne v spodnji zbornici, da pojde parlament na poletne počitnice 30. t. m. in da se bo sestel šele 2. oktobra.

Turnir v Nauheimu

Nauheim, 22. julija. I. Vse partije 1. in 2. kola so bile prekinjene in so pri nadaljevanju prinesle naslednje uspehe: Sämisch je podlegel dr. E. veju, Bog

Od vseh strani osvetljeno vprašanje:

Kakšen bodi ljubljanski kolodvor

Ankete so se udeležili in izrazili svoje mnenje predstavniki številnih ustanov

Ljubljana, 22. julija.

Na povabilo mestne občine in akcijskega odbora za ureditev ljubljanskega kolodvora so se v mestni zbornici zbrali dopoldne predstavniki vseh zainteresiranih oblasti, korporacij, strokovnih in gospodarskih združenj, da pred forumom vse javnosti pretresejo najaktualnejše vprašanje našega prometa in konkretizirajo smernice, v katerih naj se vprašanje rešuje. Med drugimi so se udeležili sestanka tudi inž. arh. Schmidinger kot zastopnik železniškega generalnega direktorja, načelnik tehničnega oddelka inž. Skaberne za bansko upravo, pomočnik železniškega direktorja inž. Kavčič, univ. prof. dr. inž. Král v imenu proforskega zbora tehnične fakultete, razpravo pa sta vodila podpredsednik mestne občine dr. Ravnhar in predsednik akcijskega odbora univ. prof. inž. Hrovat.

Dr. Ravnhar je po kratkem pozdravnem nagovoru ugotovil, da ljubljana že 40 let rešuje svoj železniški problem, pa je v resnici še krajini čas, da se vprašanje reši, kakor zahtevajo interesi javnosti in prometa. Posamezne adaptacije in dograditve, ki jih opažamo zadnji čas, ne morejo celotnemu problemu do živega in so smotni rešitvi prav lahko tudi v kvar. Samo izredni požitvosti železniškega osebja se moramo zahvaliti, da poteka promet brez hujših nesreč. Kot ena izmed prestolnic Jugoslavije je ljubljana pač povsem upravičena, da od države zahteva potrebne dotacije. Bariera ob glavnem kolodvoru, ob kateri se ustavljajo vse ulice iz sredine mesta, mora čim prej pasti zlasti še zavoljo tega, ker se mesto razvija proti severu in gradnja ne more preko obširnega kolodvorskega in kurilniškega kompleksa. Nato je še univ. prof. inž. Hrovat na kratko očrtal stališče mestne občine in ugotovil, da so razmere na našem kolodvoru nevdružne in da je v zadevi treba nujnega postopka. Kar je bilo doslej predloženih načrtov, niso ustrezali, ker niso računali z vsemi možnostmi razvoja in bi hkrati veljali ogromne vsote. Mestna občina se je odločila za poglobitev proge in kolodvora, ker predlogi, naj bi se na železniških predorih zvišale ali znižale ceste, niso v skladu s potrebnimi časi in kraja.

Prof. inž. Stanko Dimnik, ki je v sodelovanju z drugimi inženjerji izdelal generalni načrt, je v izčrpnem referatu pojasnil vsa zamisel od tehnične strani. Projekt se ne ukvarja samo z vprašanjem kolodvorskega poslojja, temveč obravnava v svojih bistvenih delih predvsem kolodvorske tirne naprave, kurilnice, ranžiranje in premikanje vlakov, hkratu pa upošteva tudi vse momente cestnega in urbanističnega razvoja ljubljane. Prvo pobudo za poglobitev je dal dr. Jerič že leta 1922. Inž. Dimnik je povzel njegovo misel, predstiral profile terena in ugotovil, da je teren za poglobitev naravno idealen. Okrog 10 strokovnjakov je sodelovalo pri načrtu, ki je torej plod kolektivnega strokovnega dela. Stroški bodo znašali okrog 100 milijonov din, približno toliko pa bi znašali tudi stroški, če bi rešili železniško vprašanje s podvoznjaki in nadvoznjaki. Udeleženci ankete so izjavila inž. Dimnika sprejeli z burnim odobravanjem, ki je pričal, da ima projekt simpatije vse poklicane javnosti na svoji strani.

Pomočnik železniškega direktorja inž. Kavčič je podal v imenu železniške uprave kratko izjavo, v kateri je priznal pogoje potrebo, da se stari ljubljanski glavni kolodvor prilagodi zahtevam sodobnega prometa. Direktorja je že dala izdelati načrte za preureditve kolodvora, ki bodo v kratkem predmet razprave na širši železniški konferenci. Stališče direktorja je določeno po smernicah, ki jih narekujejo splošni in državni interesi, a nadvse važni komponenti pri obravnavanju sta čas in denar. Železniška uprava ne nasprotuje kakim drugačnim rešitvam, kakor si jo sama zamislija, če se le najdejo sredstva. V imenu bana je načelnik inž. Skaberne poudaril, da je rešitev kolodvorskega vprašanja toliko bolj nujna, ker železniška proga teče že skoraj skozi središče mesta, promet na kolodvoru se vzdržuje več, hkratu pa se z razmahom avtomobilizma stalno večja tudi cestni promet. Ceste danes dobivajo v sistemu komunikacij spet tisto veljavo, ki so jo imele nekoč. Zato je banska uprava mnenja, da se mora železniško vprašanje v ljubljani v najkrajšem času definitivno rešiti. Tehnični oddelek se je že pred leti odločno izrazil proti uvajanju podvoznjakov in nadvoznjakov, ko je to vprašanje prišlo na dnevni red. Kot načelnik tehničnega oddelka se je inž. Skaberne brez pridržka izjavil za projekt inž. Dimnika, hkratu pa je izrazil tudi banovo zagotovilo, da se bo za njega izvedbo v celoti zavzel.

Predsednik zbornice za TOI Ivan Jelačin je izjavil, da so naši gospodarski krogi odločno za takojšnje, definitivno rešitev vprašanja. Toplo se je zahvalil inčiatorjem načrta inž. Dimniku in njegovim sodelavcem, in poudaril, da bi v naši gospodarski javnosti danes pač ne moglo biti toliko nezadovoljstva, če bi se pri nas že vsa leta po vojni delalo s toliko znanja, ljubezni in dalekovidnosti. Vseh teh 20 let, odkar živimo v ekupni državi, je Slovenija vsako leto odrajtovala na datjatih okrog 500 milijonov din več, kakor je prejemala, da bi znesla celotna vsota danes okrog 10 milijard. A medtem ko za našo banovino ni bilo mogoče dobiti kredita za najbolj nujne investicije, so v drugih delih države mnogokrat gradili železniške proge iz gole spekulacije, da so danes v veliko breme prometnemu ministru. Anketi naj se brez pridržka izrazi za načrt inž. Dimnika, hkratu pa naj sklene, da bodo akcijski odbor, banska uprava in vsa naša javnost vztrajali na zahtevi, da se brez odlašanja izvede. Odločno je pograbil zlonamerni predlog, naj bi se kurilnice premestile na gorenski kolodvor, obenem pa je opozoril tudi na nujno potrebo, da se od Zidanega mostu do Zagreba, na tem najbolj obremenjenem odseku našega železniškega omrežja zgradi dvojni tir. Za načrt inž. Dimnika je brezpogojno treba poiskati potrebne kredite, ki se bodo našli, če bo le v odločujočih čimteljih dovolj dobre poštene volje.

Točno plačaj »Jutru« naročnino
Varuj svojem zavarovalnino

Mestni svetnik dr. Korun je opozoril še na enega izmed najtehtnejših razlogov, da se kolodvorsko vprašanje ne more več odlašati na regulacijo mesta ljubljane. Po zakonu bi morala mestna občina že izdelati nov regulacijski načrt, a ga doslej še ni mogla, ker je vprašanje kolodvora in proge še zmerom na mrtvi točki. Teško je premeriti škodo, ki jo je ljubljana trpela zavoljo tega. Na vsak način pa je treba poskrbeti, da ne bo železniška uprava ukrenila ničesar, s čemer bi bila javnost postavljen pred izvršeno dejstvo. Ostro je grajal zdržanje naše železniške direktorije, ki doslej še ni smatrala za potrebno, da bi se seznanila z generalnim načrtom, mestna občina, ki je samo posredno zainteresirana na stvari pa je doslej že 100.000 din žrtvovala zanj. Po ljubljani se govori kakor da je od nekaj strani naročeno, da ljubljana ne sme dobiti dostojnega kolodvora s poglobitvijo, temveč da mora ostati krparija z nadvozi in podvozi. Če ne bodo ankete dosegle svojega cilja, bo treba po vzorcu drugih podobnih akcij razgibati vso našo javnost z zborovanji. Železniška anketa, ki se bo vršila prihodnje dni, naj obravnava celoten načrt, v nasprotju primeru pa naj bi predstavniki javnosti in gospodarstva odklonili sodelovanje.

Predsednik društva za ceste dr. Vrhnica je poudaril, da so v zadnjih 20 letih ostala nerešena vsa vprašanja, ki so se tikala razvoja in prospeha naše ožje domovine, in zlasti v tej dobi nismo bili deležni nobenih večjih javnih del. Za vsako prečo potrebo smo morali začeti akcije v najširši javnosti in danes delujejo akcijski odbori že za dograditev bolnišnice, univerze, za zvezo z morjem. Ti posli spadajo sicer v delovno področje države in politike, a pri nas se jih mora lotevati zmerom privatna iniciativa. Kolodvorsko vprašanje je hkrati vprašanje naših cest in načrt inž. Dimnika je prav za to vreden vse podpore, ker v zvezi s tem rešuje oboje. Posebej pa je treba poudarjati, da gradba novega ljubljanskega kolodvora nikakor ni nova investicija, kakor bi bila gradnja kakšne nove pasivne proge, temveč je vprašanje obstoječega prometa, katerega rešitev je treba kriti iz tekočih dohodkov naših železnic. Izjava zastopnika naše železniške direktorije napravila vtis, kakor da na direktoriji sami ne gledajo radi generalnega načrta. Če bi bilo to res, potem se v resnici lahko primeri, da bo vsa zamisel propadla. Zato pa danes, ko smo zbrani tu zastopniki vzdrževalcev naših železnic odločno zahtevamo, da se tudi železniška direktorija pokori naši skupni borbi. Železnica ni urad, kakor kakšna policijska direktorija, ki ima svoje toge birokratske postopke, temveč podjetje, ki se mora ozirati na želje in potrebe potujočega občanstva.

Zastopnik generalnega direktorja inž. arh. Schmidinger je navajal, da se železniška uprava že del časa ukvarja z vprašanjem, kako preurediti ljubljanski glavni kolodvor in za njo še vsa naloga del v dvoje etap Najprej je treba ustrezati aktualnim potrebam tekočega prometa in ta minimalni program je stalno v razpravi. Načrti rekonstrukcije in modernizacije pa zahtevajo velikih sredstev, ki zaenkrat niso na razpolago. Generalna direktorija ima velik budget, ki pa je potreben za samovzdrževanje železniških prog. Sredstva za nove investicije in rekonstrukcije pa so do skrajnosti omejena. Ta del naloge oskrbuje oddelek za nove proge pri prometnem ministru, generalna direktorija sama se s temi problemi ne more baviti. Generalni direktorji so znane intencije načrta inž. Dimnika in se živo zanimajo zanj. Generalni direktor sam je že naročil ljubljanski direktoriji, naj mu sporoči, kadar bodo pripravile toliko dozorele, da bo mogoče definitivno razpravljati o njem. Prav tako se zanima za načrt tudi prometni minister. Da železniška uprava doslej ni mogla potrebam ljubljane posvetiti večje pozornosti, je krivo pred vsem dejstvo, ker je bilo treba najprej drugod reparirati, kar je uničila svetovna vojna, nato je bila spet angažirana s asimilacijo posameznih pokrajinskih železniških poprav, nato pa nas je zatekla gospodarska kriza. Poleg vsega tega je treba vpoštevat še dejstvo, da država zmerom mnogo počasneje dela, kakor kakšno zasebno podjetje. Zadnji čas so se razmere mnogo izboljšale, železnice prinašajo lepe dohodke; obžalovanja je vredno samo, da železniška uprava presežkov ne more uporabiti za investicije na svojem področju. Generalna direktorija skorajda ni

v stanju, da sproti ohranja in rešuje obstoječe objekte in naprave. O tem, da se kurilnice premestijo na gorenski kolodvor doslej še ni padla odločitev, a če se res tja presele, bo to samo provizorij, (Medklic): Poznamo te provizorije, ki potem ostanejo za zmerom. Nemarimo nobenih provizorijev več! S problemom poglobitve se železniška uprava sama res da ni bavila, ker ne spada toliko v njeno področje, temveč je pred vsem urbanistični problem. Ko pride na dnevi red, ga bo železniška direktorija vsekakor preštudirala, a priori pa poglobitve n'kakor ne odklanja.

Zastopnik Združenja trgovcev Golob je v izčrpnem poročilu navajal, kako je ljubljansko trgovstvo že pred 10 leti opozorilo tedanjega prometnega ministra dr. Korosca na dejstvo, da postajajo potniške prometne razmere na glavnem kolodvoru nevdružne, in na potrebo, da se reši vsaj vprašanje peronov, če že ni finančnih sredstev za izvedbo popolnega novega načrta na razpolago. Kljub temu se je vprašanje zavleklo vse do današnjih dni. Pozneje je Združenje začelo akcijo za preureditev tovarne klančine in za ureditev zapadnega dela Vilharjeve ceste, ki drži danes do glavne carinarnice. Predstavniki naših trgovcev so z zastopniki železniške uprave ponovno obravnavali nujne potrebe glavnega kolodvora, tako zadevo tlakovanja Masarykove ceste pred kolodvorskim poslojjem, ureditev kolodvorske pošte, ureditev razkladišča na Viču itd. Kljub odločnim protestom pa so leta 1934 prenesli še blagovni kolodvor z gorenskega na glavni kolodvor, dejali so, da iz razlogov štednje. Celotno vrsto let se naši trgovci bore za tlakovanje prostorov na razkladni tiru glavnega kolodvora, ki se v dežju spreminjajo v močvirje, poleti pa v prašino, da se delavec in žival po nepotrebnem mučita. V imenu Inženjskega zbornice je podal kratko solidarnostno izjavo predsednik inž. Pirkmajer.

Naposled so govorili še direktor veselejša dr. Dular, mestni zdravnik dr. Mis, generalni tajnik Zveze industrijcev dr. Golja, direktor Zveze za tujski promet dr. Žižek, direktor mestnega gradbenega urada v pok. inž. Prelovišek, in univ. prof. inž. Král. Direktor dr. Dular je naglašal, da je vprašanje novega kolodvora ne samo prometni in gospodarski, temveč predvsem socialni in državni problem, zlasti še v dobi najnižjega življenjskega standarda. Krize in brezposelnosti, ko je že vse sloje prepojila psihoa za malkontentstva. Dr. Mis je odločno odsvetoval, da bi kurilnice premestili na gorenski kolodvor. Onečiščenje zraka s dimom iz lokomotive pospešuje zlasti boleznih d'hal. Porast tuberkuloze in raka na pljučih sta s tem onečiščenjem v vzročni zvezi. Zato naj gredo kurilnice čim dalje iz ljubljane.

Dr. Golja je opozoril na zgled drugih držav, zlasti držav, ki so odvisne od tujškega prometa in ki nadvse velikopotezno rešujejo podobna vprašanja. Dr. Žižek je sprožil pobudo, da bo treba v ljubljani v kratkem urediti tudi osrednji avtobusni kolodvor. Prof. dr. inž. Král se je v imenu profesorjeve tehnične fakultete odločno izrazil za poglobitveni načrt, obenem pa je naglašal, da bo za ugodno rešitev naloge potrebno pač razumno sodelovanje gradbenega oddelka prometnega ministristva, generalne direktorije in naših krajevnih instanc. Na koncu je bilo sklenjeno še, da se z ankete odpočijejo brzojavke prometnemu ministru, generalnemu direktorju in obema slovenskima ministroma, obenem pa se bodo odpravile tudi posebne deputacije k banu in v Beograd. Predsednik akcijskega odbora prof. inž. Hrovat se je toplo zahvalil za enodušnost in odločnost, ki so jo izpričali zastopniki vse naše gospodarske in strokovne javnosti v zahtevi po takojšnji in definitivni rešitvi vprašanja, zastopnika generalnega direktorja pa je naprosil, naj ljubljanski direktoriji izposluje malo več proste volje.

Pred zaključkom je bila sprejeta naslednja resolucija:

Zastopniki mesta, banovine in drugih oblastev, gospodarskih, stanovskih in kulturnih organizacij, državnih in privatnih funkcionarjev, ki so prisostvovali: anketi glede ureditve ljubljanskega kolodvora, ugotovljajo, da je vprašanje prilagoditve 90 let starega ljubljanskega kolodvora postalo potrebno nujne rešitve. Za to pozdravljajo hvalevredno iniciativo železniške uprave, ki je pred kratkim že pričela z modernizacijskimi deli na kolodvoru. Ljubljanski železniški problem pa ne obstoji samo v od-

pravi prometnih težkoč na postaji, temveč zabava tudi nujno rešitev cestnih križišč z železnico, tangira nadalje ugoden razvoj ljubljanskega naselja v urbanističnem smislu in se t'če zahteva po izboljšanju današnjega stanja v higienemem oziru. Idealna in trajna rešitev ljubljanskega železniškega problema bo dosežena le tedaj, če bodo pri rešitvi sodelovali vsi prizadeti faktorji in to so poleg zastopnikov železniške uprave še zastopniki državnih, banovinskih in mestnih interesov. Ni dovoljeno, da bi izvršili pač ukrepe v zaščito železnice, ne bi pa v vzpredno upoštevali težkoč za lokalni in tranzitni cestni promet, razvojne možnosti mesta in izboljšanje higienih razmer. Samo povečanje kolodvorskega poslojja, namestitve medtirnih peronov in posebno koncentracija kurilnic na Gorenskem kolodvoru bi bila nezadostna, bi poslabšala današnje cestne težkoče in bi skrajno neugodno vplivala na ozračje precejšnega dela mestnega naselja. Izmed mnogih, idejnih projektov za rešitev ljubljanskega prometnega centra so

v vseh ostrih najbolj približuje popolnosti tako zvani poglobitveni načrt. S sorazmerno najmanjšimi gradbenimi stroški, z možnostjo izvajanja v etapah bi pri ohranitvi današnje idealne lege kolodvora, odstranili na mah vse železniške in cestne prometne neprijetnosti, kakor tudi higienske nedostatke. Udeleženci ankete zato soglašajo v sklepih: Železniška uprava naj nujno preštudira in izdela poglobitveni načrt in proračuna z upoštevanjem potreb države, banovine in mesta. Železniška uprava naj takoj usmeri vsa dela, ki se izvajajo na ljubljanskem kolodvoru v obsegu že odobrenega kredita, tako, da ne bodo v nasprotju s poglobitvenim projektom. Po nujno potrebni preureditvi kolodvorskega poslojja naj predvsem premesti kurilnice in ranžiranje iz mestnega osrčja v smeri proti Zalogu in nato naj uredi medtirne perone, dostopne z mostički. Postopoma po določenem programu naj končno železniška uprava izvede vso modernizacijo kolodvora po poglobitvenem načrtu.

Kristina Gselmanova zabodena v srcé

Umora je osumljen neki mladenič, ki je pobegnil

Maribor, 22. julija.

Davi ob 6. je bila obdukcija trupla pokojne Kristine Gselmanove, ki jo je izvršil sodni zdravnik dr. Zorjan ob navzočnosti državnega tožilca dr. Hojnika v mrtvašnici na pokopališču v Kamnici, kamor so truplo pokojne Gselmanove snoči pripeljali. Obdukcija je potrdila ugotovitve sodne komisije ob priliki včerajšnjega krajevnega oglada v Bresternici št. 137, in sicer da je bila Gselmanova umorjena z ostrim predmetom, najbrže nožem ali s stiletom.

Zabodljaj je bil tako silovit, da je ostrina prodrla srce ter je bil sunek absolutno smrtonosen in bi bila tudi siceršnja takojšnja zdravniška pomoč zaman. Po smeri zabodljaja sodeč, je bila Gselmanova umorjena najbrže v ležečem stanju. Če bi bil zločinec izvršil umor v trenutku, ko je Gselmanova stala, bi bila smer vboda bolj poševna. Pri obdukciji pa se ni moglo z vso gotovostjo ugotoviti, ali je bila pokojna Gselmanova pred umorom davljena ali ne, ker je bilo truplo že tako v razpadu, da se niso mogli ugotoviti morebitni znaki. V samem trupu Gselmanove se ni našla nobena kri, ker je vsa iztekla.

Glavno vprašanje, kje je bila Gselmanova zabodena, skušajo sedaj razčistiti mariborski orožniki, ki so davi ponovno odšli v Bresternico št. 137, kjer bodo razkopali strop oboje, nad katero so našli včeraj zjutraj mrtvo Gselmanovo. Če se izkaže, da

je vsa kri Gselmanove (okoli 7 l) iztekla na podstrešju, potem je jasno, da je bila Gselmanova umorjena na podstrešju. Uganka pa je doslej, kako in v kakšnih okoliščinah je prišla Gselmanova na težko dostopno podstrešje. Po neki verziji, jo je menda izvalil kakšen možič pod seksualno pretvezo na podstrešje in ji tam morebiti v objemu prizadejal smrtonosni sunek z nožem v srce.

Že včeraj se je osredotočil sum zločinstva na starejšega mladolotnika, ki stanuje v bližini Gselmanove domačije. Fant je bil kljub svoji mladosti (zadaj šteje 20 let) že dvakrat obojen zaradi ropa, in sicer prvič na 8 mesecev, drugi pa na 2 leti robove, ki jo je odseval v mariborski kaznilnici, pa je bil lani v decembru pomiloščen. Mladenič je zljad naenkrat izginil in ga orožniki doslej še niso mogli izslediti. Domnevajo, da je pobegnil v Avstrijo in je za njim že izdana tiralka.

Dosedanja preiskava v tej smeri je ugotovila, da je osumljeni mladenič pred dnevi vrnil svojemu bratu dolg 200 dinarjev, obenem pa je tudi dal »obrestje«, in sicer 20 dinarjev. Ker je znano, da ni imel osumljenec nikakršnega zaslužka, domnevajo njegovo krivdo, zlasti, ker so ga v zadnjem času večkrat videli pri pokojni Gselmanovi, kjer je včasih tudi opravljal kakšna dela.

Prisrčno slovo bolgarskih železničarjev

Po vrnitvi z Bleda jim je bila prirejena svečana večerja

Ljubljana, 22. julija.

Bolgarski železničarji, ki so pod vodstvom predsednika bolgarskega železničarskega združenja bili na splitskem kongresu ter so se v spremstvu inž. Rogliča pripeljali v Slovenijo, so v sredo obiskali Bled. Vreme jim je bilo toliko naklonjeno, da so se lahko tudi vrgli v jezero. V glavnem pa so izkoristili ure za ogled Bleda in za odhiti, ki jim je bil po tako dolgem potovanju res potreben. Zvečer po vrnitvi v ljubljano so bili povabljeni v verandno dvorano kolodvorske restavracije, kjer jim je UNZB priredilo prijazno pogostitev. Predsednik inž. Roglič je k večerji povabil tudi ugledne predstavnike oblastev, za dobro razpoloženje je ves čas večerje skrbel godba »Sloge«, ki je marljivo igrala na vrtni, v dvorani sami pa so se pridno oglašali pevci železničarji pod vodstvom svojega dirigenta in solista Premelca. Dvorana je bila okrašena z nekaterimi emblemi bolgarsko-jugoslovenske vzajemnosti. Sloveča Majcnova kuhinja in klet pa je poskrbela za polno zadovoljstvo vseh gostov.

Predsednik inž. Roglič je otvoril vrsto zdravic in je toplo pozdravil gg. Sattlerja z banske uprave, železniškega direktorja Faturja, zastopnika ljubljane dr. Brileja, polkovnika Nedeljkovića v zastopstvu divizionarja (vsa družba je priredila tople ovacije narodni vojski), dalje pomočnika železniškega direktorja inž. Kavčiča, načelnike in šefe ter predstavnike železničarskih ustanov, zastopnika JB lige, tiska in vse tovaršne sodelavce. V njihovem imenu je g. inž. Roglič ponovno izrekol bolgarskim bratom in sestram dobrodošlico ter poželel, da odnesejo iz naših krajev najprisrčnejše vtise. Gostje so se vneto pridružili njegovim željam, godba je zaigrala bolgarsko himno, ko je govornik napil na čast bolgarskemu viadaruju. Toplo so nadalje pozdravili goste gg. Sattlerja, dr. Faturja, dr. Brileja, Vekoslava Bučarja. Opo-

minjajoči k slogi, ki ustvarja moč, kakor se glasi geslo na pročelju bolgarskega Sobrajna, so govorniki vabili k ponovnemu obisku.

Prisrčno se je zahvalil g. inž. Tintarov. Spominjal se je splitskega kongresa, kjer je bila bolgarski delegatoma dana prilika spoznati težnje naših železničarjev. Spoznali pa so v naših železničarjih tudi prvovrstne specialiste in iskrene tovaršje. Istinsko drugarstvo moramo gojiti, z zedinjenjem hočemo k zmagi. Nikoli več se ne bo zgodilo, da bi slovanska kri tekla za interese tujece. Še pred nekaj desetletji se nismo poznali, da tudi mrzli smo se, toda zdaj se uedinjemo, zdaj se bolj in bolj spoznavamo, oči se nam odpirajo, ko vidimo, da imate Jugoslovani Jadran in Bled in ko vi prihajate k nam, da spoznavate lepoto in moč Bolgarije. Naša pot vodi zdaj samo naprej! Burno so vsi pritrdili govorniku, ko je napil našemu mlademu viadaruju; godba je zaigrala našo himno. Ves večer je potekel v prisrčnem razpoloženju in gostje so navzlic utrujenosti radi vztrajali v res bratski družbi. Zjutraj ob 4. pa jih je brzec ponesel v Zagreb, odkoder so zvečer nadaljevali pot v Beograd, ki si ga v teku dveh dni temeljito ogledajo, potem pa se vrnejo v Sofijo.

V TRAMVAJU

»Gospodična, koliko pa ste prav za prav stari?«

»Stiri in dvajset let. Zakaj pa vprašujete?«

»Kar tako. No, s temi leti bi že lahko stali na nogah.«

PRIDEN OTROK

»Upam, da v vlaku nisi metal bananovih olupkov po tleh.«

»Ne, mama, stlačil sem jih v žep gospodu, ki je sedel zraven mene.«

Naši na svetovni razstavi v Parizu

Paris, 16. julija 1937. Danes smo lahko malo dalje spali, ker je bil dopoldne na sporedu le obisk velikih trgovskih hiš: Louvra in Lafayette. Obe ogromni prodajalni sta založeni s številnimi najrazličnejšim blagom, z vsem, kar potrebuje človek za vsakdanjo rabo. (Priznati pa je treba, da prekaša obe, kar se tiče obsežnosti zaloge, kakor tudi organizacije razprodaje same, znana trgovska hiša Wertheim v Berlinu, ki smo jo nekateri videli lani ob priliki olimpijade.) Obloženi z zavitki smo odhiteli opoldne k obedu. Nekateri iz naše družbe so še prej šli v francosko-srbsko banko, da kupijo z dinarji francoske franke. Za 100 din so dobili 53 frankov, torej so se mnogo ugodneje odrezali, kakor z nakupom frankov v ljubljani. Frank je v zadnjih dneh zopet nekaj padel, zdaj pravijo, da je padanje zaenkrat ustavljeno.

Pri obedu smo doživeli zanimiv dogodek. Ko gledam med obedom v restavraciji Le Rallye iz III. nadstropja na ogromno množico spodaj ob cestnem križišču stoječih in dalje hitelih ljudi, zagledam v tej množici na svoje presenečenje profesorja Napotnika iz Celja. Začuden gleda po zraku, ko ga pokličem in v prihodnjih minutah je že v naši družbi. Velja torej, da Pariz vendarle ni tako velik, da se ne bi našli tu Slovenci. Obenem bodi to opozorilo omim našim rojakom, ki bi se ob silnih prireditvah, kakor je letošnja razstava, mudili v Parizu na skrivnih potih.

Takoj po obedu se odpravimo z našim avtokarom v bližnji Malmalson, mimo Neuillyja, v 23 km oddaljeni Versailles in v njegovi neposredni bližini ležeči Trianon. Sami mednarodno zanimivi kraji, v katerih so bila sklenjena l. 1919. in 1920. mirovne pogodbe, tičeče se tudi naše države.

Prekrasen je ob spomeniku branilcem Pariza pogled nazaj v Neuilly proti Place de l' Etoile, s katerim veže Avenue de Neuilly mesto Neuilly s Parizom. Gradšč Malmalson, v katerem sta živela nekaj časa Napoleon I. in njegova prva žena Josefina, ni po znanosti zanimiv, pač pa so v njegovih sobanah številne zanimivosti iz onih časov, da med mnogimi omenim: posteljo, na kateri je umrl na Sv. Heleni veliki cesar, klop, na kateri je na Sv. Heleni vsak dan sedel in obujal spomine na svoje številne slavne bitke, znano mizo maršalov, razna lastnorčno napisana Napoleono-va vojaška povelja in dekreta, Napoleono-ve dnevnike, razne predmete, ki jih je Napoleon I. rabil osebno doma, kakor na vojnih pohodih, zlasti njegov šotor in pa marsikaj drobiča.

Po enournem ogledovanju združimo po asfaltirani cesti naprej v Versailles, glavno mesto departementa Seine et Oise. Mesto šteje 67.000 prebivalcev. Ustavimo se pred mogočnim gradom. Prvotno majhno lovskemu gradšču je dal Ludvik XIV. mogočno obliko in prenesel l. 1687 iz Pariza v ta grad svojo rezidenco. Meščanski kralj Ludvik Filip je preuredil grad v muzej. L. 1870. je bil v gradu 28. febr. 1919. pa je bila tu podpisana mirovna pogodba med zaveznički in Nemčijo. V treh urah smo si, seveda le površno, mogli ogledati muzej, stanovanjske in reprezentativne prostore Ludvika XIV. Posebno zanimivi sta dvorana bitk in senatna dvorana, nekoč kraljevska opera.

Nato še hitro v bližnji Veliki Trianon, zgrajen kot intimen gradšč Ludvika XIV. V tej dvorani je bila podpisana znana trianonska pogodba med našo državo in Madžarsko.

Ob 19. uri smo se odšli pri večerji v

naši odlični restavraciji in obujali spomine na brezštevilne dnevne dogodke, hvaležni našemu vodniku prof. dr. Pretnarju in vodstvu ZKD. Senzacijo smo doživeli zvečer, ko smo — po določenem sporedu — vsi prvič videli Josephine Bakerjevo v Folies Bergere. Razkošni, pestri, drug za drugim se menjajoči nastopi številnega ansambla, vedno z Bakerico v glavni vlogi, so bili za nas res lep in prijeten doživljaj. Kdor pride v Pariz, naj ne zamudi obiskati La grande vedette Folies Bergere, vstopnina je za promenor le 12.50 frankov, kar nikakor ni mnogo za takó velik in lep spored, ki ga boste pomnili morda vse živé dni. Pri predstavi, ki traja od 21. do 24. ure in med katero se v udobnem lokalu podaš vsak čas iz promenorja v buffet na originalni cinzano ali drugo hladilno pijačo, ne pozabi obiskovalec opazovati obnašanja publike zadržaj, v obširni dvorani buffeta. Avtotaksiji pripravljene zunaj, so nas po predstavi pripeljali domov, v naš hotel, da se tokrat malo izdatneje spofejemo za jutrišnji dan, ko si dopoldne ogledamo Louvre, popoldne pa kolonialno razstavo na razstavišču.

»Matin« piše danes o našem včerajšnjem banketu v restavraciji De Paris s poudarkom, da se tekoči teden lahko imenuje jugoslovenski teden, ko posveča oficijelni Pariz pozornost številnim Jugoslovenom, ki so prišli v teh dneh na svetovno razstavo.

Vse govori o junastvu pilota Paulhana, ki je treščil 14. t. m. z letalom v Senu, ko mu je pri ugodnem poletu nad milijonsko množico bilo na izbiro: ali spraviti v nesrečo več sto ljudi ali žrtvovati sebe. Da prepreči katastrofo nedolžnih žrtvic in paniko, je bliskovito ukrenil tako, da se mu je posrečilo pasti v Senu. Za svoje junastvo je bil Paulhan odlikovan.

Dr. Mejak

Domaće vesti

Spomenik pisatelju dr. Ivanu Tavčarju. Slovenska matica naznanja, da se odkrije dne 19. septembra t. l. doprni kip pisatelja dr. Ivana Tavčarja pred njegovo rojstno hišo v Poljanah nad Škofjo Loko. Natlačnejši program se še objavi. Sestavljen je iz kraju pripravljani odbor, ki vodi vso prireditel.

Odlični študijski uspehi rojaka v Franciji. Naš konzulat v Lillu (Francija) nam naznanja, da je bil g. Oček Ferdinand iz Trbovelj diplomiran za inženjerja na tehnični visoki šoli Institut Industriel du Nord de la France v Lillu. Na završnem izpitu, katerega je položil z odličnim uspehom, je dobil največje število točk med 40 francoskimi študenti. Šolsko vodstvo mu je podelilo veliko srebrno medaljo. Najiskrenejšo čestitke k izrednemu uspehu rojaka!

Velika skupščina Družbe sv. Cirila in Metoda bo letos v Kočevju dne 15. avgusta. Predvečer 14. avgusta bo zaupni sestanek v mali dvorani Filharmoničnega društva v Ljubljani ob 20. uri. Družba zboruje letos prvič v Kočevju. Vse narodno obrambne delavce iz Slovenije vabimo na veliko skupščino, da z mogočeno manifestacijo pokažemo našim rojakom na ogroženem ozemlju, da jih nismo pozabili, da jim vlijemo v razdvojene duše upanje v lepšo bodočnost.

Poziv slovenski javnosti. Po naročilu knjižne založbe »Gloria« v Ljubljani sestavljam podpisani obsežno biografijo velikega slovenskega skladatelja Emilia Adamičca. Zbirajo podatke o njegovem življenju in delu, se obracam tem potom na vse njegove mnogobrojne prijatelje, ki so bili z njim v ožjem stiku, da mi sporočijo podatke o pokojnikovem zunanem in notranjem življenju, zlasti pa o njegovem kompozitorskem delu. Ker bo knjiga obsegala poleg biografskega dela tudi po možnosti točen seznam vseh Adamičevih tiskanih in rokopisnih skladb, naprosim predvsem one, ki so v posesti katerikoli skladateljevih rokopisov, da mi jih stavijo na razpolago ali mi vsaj pošljejo točen popis v poštev prihajajočih skladb, in to najkasneje do 1. septembra t. l. Vpisane skladbe bom takoj po pregledu vrnil lastniku. Čigar ime bo tudi navedeno v seznamu skladb. S to prošnjo se obracam zlasti na pevovodje podeželskih društev, na katere se niem mogel direktno nasloviti. L. M. Škerjanc, prof. drž. konservatorija

Oni, ki mnogo jedo in veliko sede ter zaradi tega največje trpe na trdi stoli, naj pijejo dnevno po eno čašo naravnega »Franz-Josefove« grenčice, ki jo je treba prejši nekajkrat segreti. Davno preizkušena »Franz-Josefova« grenčica se odlikuje po svojem zanesljivem učinkovanju, prijetni uporabi in se dobiva povsod.

Na Oplenca! Oblastni odbor NO v Ljubljani vabi v skladu s svojim razpisom vse prijavitelce romanja na Oplenca, da nakazuje najkasneje do 5. avgusta pri krajevnih odborih ali naravnost Oblastnemu odboru NO v Ljubljani (tek. rač. št. 10045) znesek 230 Din za »širokega prevoza«. Udeleženci potujejo 4. septembra zjutraj iz Ljubljane, vrnejo se 7. septembra zjutraj. Udeleženci izven Ljubljane se priključijo transportu na progi Ljubljana—Mladencov. Podrobna navodila glede v kratkem. Udeležba je dostaj prav lepa. Članstvo in prijateljstvo NO ter druge nacionaliste znova vabimo, da se priključijo k našemu potovanju. Pot na Oplenca združimo s strokovnim ogledom Beograda in ogledom revice naše vojske na kraljev rojstni dan. Potovanje je ugodno in ceneno. Za prijavitelce do 5. avgusta bomo še lahko oskrbeli prenočišča in prehrano. Oblastni odbor NO, Ljubljana.

Planinski izlet v Dauphinejo. Slovensko planinsko društvo pripravlja planinski izlet v Dauphinejske Alpe v Franciji. Izletniki bodo razdeljeni na več skupin. Izlet se bo vršil od 7. do 22. avgusta letos. Morebitni interesi naj se javijo v pisarni Osrednjega društva v Ljubljani, Aleksandrova cesta 4/I.

Smrt ugodnega ameriškega rojaka. Ljubljanski dopisnik newyorškega dnevnika »Glas narodna« g. Rems je prejel iz New Yorka kablogram, da je tam nenadoma umrl dolgoletni upravnik lista in zaslužni organizator ameriških Slovencev, g. Ludvik Benedik. Pokojni je bil po rodu iz Strazhiča pri Kranju, kjer zapuščata poleg drugih sorodnikov brata in sestro, v Ameriki pa žalujejo za njim soproga, hčerka in trije sinovi.

Nov grob: V Laporju je umrl g. Alojzij Šifer, trgovec in gostilničar. Pogreb ugodnega pokojnika bo danes ob 16. Blag mu spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

Ogromna dedščina izseljenca iz Banata. Mnogokrat so že naši in tuji listi pisali o ogromnem premoženju, ki ga je zapustil v Filadelfiji umrlj izseljenec Schäfer, ki ima mnogo rojakov v Banatu, odkoder se je pred dolgimi leti izselil v Ameriko, in tudi v raznih krajih Nemčije. Zapuščina znaša v našem denarju celo milijardo in za njo se potegujejo vsi Banatanci s primkom Schäfer. Schäferjev je bil ogromna množica pri nas in v Nemčiji. Obširna uprava v Petrogradu je dobila od ameriških sodišč več spisov o iskanju dedičev in o razpravi o zapuščini. Na razne načine so banaski Schäferji že skušali uveljaviti svoje pravice do dedščine in zapuščinske razprave, ki je bila 30. junija v Filadelfiji, so je udeležil Ludvik Adam, pisarniški uradnik pri nekem odvetniku v Petrogradu, ki si po svoji materi, rojeni Schäfer, lasti pravico do dedščine. Razprava ni bila zaključena in se bo ponovila 2. novembra. Ameriške oblasti so na razpravo povabile še druge sorodnike pokojnega bogataša in zdaj je bil tudi v Beogradu ustanovljen konzorcij, ki finansira številne dediče.

Francoška transgroenlandska ekspedicija. Lani je štiricilnska francoska ekspedicija prehodila ledeno poljane Groenlanda od zapadne do vzhodne obale. Pot od 800 km preko ledeno puščave je bila prehojena v 50 dneh in se je odprava posuševala smučerji ter sani, v katere je bilo vpreženo 38 psov. Na tem skrajno napornem potu je dosegal veter brzino 90 km na uro. Kot zelo važna hrana za velike napore, ki zaseže le malo prostora, je služila odpravi Ovomatitna, znana in čislana koncentrirana krepična hrana.

Eno srce — ena RADENSKA.

Obiškevalem VI. Mariborskega tedna. Kakor smo že ponovno poročali, bo VI. Mariborski teden od 31. julija do 8. avgusta. Na prireditvi bo poleg mnogih kongresov, kulturnih in sportskih atrakcij tudi mnogo zanimivih in zelo poučnih razstav. Vse razstavitelce opozarjamo, da se lahko poslužijo ugodnosti polovične prevoznine svojih razstavnih predmetov, sklicujoč se na odlok generalne direkcije državnih žel. št. 36149-36 z dne 4. aprila 1936, ki je v skladu z odredbo tarife za prevoz robe. Poleg tega imajo vsi obiškevanci VI. Mariborskega tedna 50% popust na drž. železnicah v času od 29. julija do 10. avgusta na podlagi rumene železniške legitimacije K-13 za 2 din. Ves čas Mariborskega tedna bo posloval poseben stanovanjski urad, ki že sprejema prijave vseh prostih stanovanj v Mariboru.

Bivši avstrijski interniranci v Aradu na Madžarskem in Bošne in Hercegovine so že pred leti ustanovili svojo organizacijo in zdaj so organizirali izlet v Arad, kjer so pretrpeli strašne muke v tamošnjih ječah in barakah. Izlet prirejajo v prvi vrsti zaradi tega, da počastijo spomin sotrpnic, ki so tam kot jugoslovenski nacionalni revolucionarji izgubili življenje kot žrtve raznih epidemij in avstrijskega nasilja. Sedež organizacije je v Mostarju in je organizacija od prometnega ministarstva dobila razne vozne olajšave, da bo potovanje v Arad in nazaj stalo le okrog 250 Din.

Močan potres na dalmatinskih otokih. Kakor smo že poročali, so v terek zjutraj občutili v Splitu močan potresni sunk. Zdaj pa poročajo iz raznih krajev, da so bili najmočnejši potresni sunki na otoku Hvaru. Došim so v Splitu. Makarski in na Braču občutili samo eden sunk. So jih prebivalci Jelse, Vrieniaka in Starega grada na Hvaru občutili okrog 60. Prvi močni udarci so bili ob 8.20. istočasno kakor v Splitu, naslednji pa so sledili ob 10. do polne in se ponavljali od 15. do 22. ure. Blizu Vrieniaka so potresni sunki povzročili velik plaz, na obširnem poslopju v Jelsi pa so močno razpokani zidovi. Tam so poškodovane še razne druge stavbe in je mnogo prebivalcev prebilo vso noč v okoliških gozdovih. V Starem gradu je poškodovana najbolj cerkev sv. Luke, a tudi na mnogih drugih zgradbah se vidijo posledice močnih potresnih sunkov.

Prometne nezgode zaradi nalivov. Na Progi Kraljevo—Kosovska Mitrovica je bil že trikrat prekinjen promet ker so nalivi sprožili velike plazove. Hundourniki so napravili ogromno škodo tudi v okolici Zernice. Ker so bile ceste razorojene je bil prekinjen promet med Zenico in Dobojem. Precej časa so bile prekinjene tudi telefonske zveze z Beogradom in Zagrebom. Reka Morava je pa že trikrat v enem tednu poplavlila okolico Aleksinca. Hundourniki so poškodovali tudi železniško progo Prokuplje—Kuršumlja.

Ponoči so hoteli razstreliti most. Iz Dolenje vasi pri Ribnici nam poročajo: V noči od ponedeljka na torek je silovit trkantraten pok zbudil iz spanja prebivalce vasi Prigorice in Dolenje vasi v Ribniški dolini. Prestrašeno so gledali ljudje skozi okna in ugibali, kaj se je zgodilo. Kmalu bo leto odkar popravljajo cesto, iz Ribnice v Dolenjo vas in dalje proti Kočevju Cesta je bila v nezmožnem stanju in bil je že skrajni čas, da se je začelo popravilo. Podjetje Slavec iz Kranja je prevzelo dela in cesta bo v kratkem popravljena. Med Dolenjo vasio in Prigorico je speljan preko potoka most, okrog katerega se vrše zadnji čas popravila in tudi most sam popravljajo na obeh straneh, da se zniža prejšnji vzpon in omeji ovinek. V noči od ponedeljka na torek, ob pol eni so pa neznanca položili tri dinamitne patrone na sredini mostu in jih zažgali, da je stržen pok zbudil vse prebivalstvo daleč naokoli. Naklep, ki bi bil lahko usoden za most, se ni posrečil. Posledica eksplozije je bila je ta, da se je gornja plast nekoliko razpocola. Kaj je napotilo neznanca do tega dejanja, bo ugotovilo naše orožništvo, ki preiskuje zadevo. Nepojmljivo se nam zdi, kdo je interesiral na tem, da se most podira na tak način? Verjetno je to samo pobalinstvo nekaterih ponočnjakov, ki jim je bilo zgolj do senzacije sredi noči.

Uredništvo mariborske turistične revije »Jugoslovenski biseri« naznanja, da je počitniški naslov glavnega urednika: prof. Fr. Mišič, Nazarje, p. Mozirje. Dopiši naj se v glavnih počitnicah pošiljajo na navedeni naslov, vse druge pa na upravo »Jugoslovenskih biserov«, Maribor. Ob železnici 22. Prihodnja številka se bo nanašala na »Mariborski teden« ter na letovišča kopalnišča in zdravilišča v Sloveniji. Gradivo za to številko se sprejema do 26. t. m.

Iz Ljubljane

Rezervne oficirje obveščamo, da bo v ponedeljek 26. t. m. II. večba. Zbirališča pred banko palačo na Bleiweisovi cesti ob 6. zjutraj. Udeleženci lahko pridejo v civilni obleki. Uprava pododbora UDOIR v Ljubljani vabi tovaršne rezervne oficirje, da se udeležijo večbe v čim večjem številu. Vsa pojasnila dobe rezervni oficirji danes med uradnimi urami v društveni pisarni od pol 18. do pol 19. ure. Zvezda, II. nastropje. Rezervni oficirji, ki so naročili sekcije, naj takoj nakažejo denar, danes se bo zbiralo že nove naročnike. Uprava.

Obljetna smrti. V soboto 24. t. m. ob obljetni smrti g. Kristine Koželjeve, po rodu Osanove soproge faktorja v Učiteljski tiskarni, bo ob 7. zjutraj zadušnica pri frančiškanih.

Vsem ljubljanskim prirediteljem letošnjih mladinskih počitniških kolonij. Statistična pisarna socialno političnega urada MOL potrebuje za izpolnitve statističnih podatkov o mladinskih počitniških kolonijah za l. 1937 sledeče podatke od vseh ljubljanskih prireditelj, ki so, odnosno, ki bodo še v letošnjem letu prirediteli kakršnokoli počitniško kolonijo za otroke: naziv prireditelja, število prostorcev za sprejem v kolonijo, število otrok, sprejetih v kolonijo; deček, deklica, kraj kolonije, trajanje kolonije, stroški za otroke, skupni stroški, event. pripombe. Omenjeni podatki so potrebni zato, da se bo ugotovilo, od koga, koliko in kam in za koliko časa je bilo poslanih ljubljanskih otrok v počitniške kolonije. Podatki naj se pošljejo socialno političnemu uradu.

Obleke in lobuke kemično čisti barva, pisarna in lika tovarna Jos. Reich, 2

Obiščite

VI. mariborski teden

od 31. julija do 8. avgusta 1937.

50% popusta na železnicah od 29. julija do 10. avgusta 1937.)

VELIKA GOSPODARSKA IN KULTURNA REVUIA!
Industrija — Tekstil — Obrt — Trgovina — Kmetijska razstava — Prva fitopatološka razstava — Pokušnja vin — Zgodovina — Umetnost — Grafična razstava — Tujski promet — Modna revija — Alkvaristična — Kuncerejska — Golobarska razstava — Razstava malih živali — Kongresi — Koncerti — Gledališke predstave na prostem — Sport — Veselični park na razstavišču.

MARIBORSKI OTOK, NAJLEPŠE KOPALIŠČE V JUGOSLAVIJI, ZELENKO, ROMANTIČNO POHORJE, GOSTOLJUBNI, LEPI MARIBOR.

VAS VABIJO!

U— Kje živi v Ljubljani grof Radecki? Gospod urednik! Vem, da me boš čudno pogledal in obraz, češ, v sedanjih dobi kislj kumarjo je verjetno, da tudi ti nisi več normal, ampak mal nor. Pa vendar je res, da sem danes doživel na ulici gornje vprašanje. »Gospod, kje je Radecki turen?« Tako me je nagovoril opoldne pred Rdečo hišo na Poljanah postaran možiček s sivo brado. Na prvi pogled sem spoznal, da je mož priberačil do Ljubljane tam z našega Podravja. Jaz sem dober poznavalec Ljubljane, pa me je ta možiček le spravil v zadrego. Ker pa ga je usoda privedla pred Rdečo hišo sem videl, da eo bil v zagati tudi že drugi pred menoj. Pa sem ga povprašal: kaj pa hočete v Rdečem turnu? Tedaj se mu razveže jezik in mi pripoveduje zgodbo.

Če se keža rdeči, uporabljaj ISCHAMBA P.II. Brogerija Gregorij d. s. o. z. Ljubljana, Prešernova 5.

»Lani sem bil na Zgornjem Stajerskem in pri nekem kmečkem hlapcu nad Lienzom v Selztalu in se mi je posrečilo zaslediti dragocenosti po ranjem maršalu grofa Radeckem. Tega moža so leta 1873, ubili in tri dni Gradec ni vedel, da je silovisi general mrtev. Potem so mu priredili pogreb, kakršnega nemški Gradec se ni videl. Tudi jaz sem bil tedaj v Gradcu: 17 let star sem se tam učil za čevljarja. Neznani morilci so grofa Radeckega oropali njegovih dragocenosti, graška policija pa je pozvala javnost, naj stvari prinese, če jih kje zasledijo. Lani sem se jaz po tej objavi policije tudi ravnal, vendar me je graška policija z odgonom poslala v mojo domovino, na Pragersko. Jaz dobro vem, da je pokojni slavni maršal Radecki imel v Ljubljani svoj grad Rdeči turn. Pa zdaj gotovo še živi kdo njegovih naslednikov in tem bi rad povedal, kaj sem jim našel. Vidite, gospod urednik, da gre res za živega Radeckega, ne pa za ona dva bronasta spomenika, ki sta spravljena v mestni supl. Uganko z Rdečim turnom sem kot ljubljanski zgodovinar hitro razrešil. Stari čevljar v Pragerskega je gotovo še v Gradcu od kakega nemškega mojega kolege izvedel, da se je reko Radeckega gradu Rottturn. V resnici je pa tu miselnih naš graditv Polturen, ali kakor ga danes tako nemarno imenujemo: Tivolski grad. Ubogemu čevljarju, ki ta grad na meji med lepimi parki in zelenim gozdom prav dobro pozna, in o njem tudi ve, da je že dolgo last mestne občine ljubljanske, je bilo moje prigravarjanje, naj grofov Radeckih po Ljubljani več ne išče, kmalu jasno. Rekel je: »Potem mi pa ne preostane drugo, kakor da grem spet v Gradec k policiji in da vsaj tam dvignem objavljenih 170. šillingov. Hvala, gospod!«

U— Upozorilo. Ušla je zelena papiga samica. Najditej se naproša, da jo odda pri hišniku mestne hiše na Poljanah VIII. stopnišče, proti nagradi.

U— Zaradi čiščenja uradnih prostorov ne poštuje mestna blagajna v soboto od 11. ure dalje, v ponedeljek pa sploh ne.

U— Kavarna »Slona« je z današnjim dnevom prekinila obratovati. Ob tej priliki se pra iskreno zahvaljujemo vsem p. a gostom, ki so nas s svojim cenj. obiskom počaščevali. Obenem se pripravčamo za mnogoštevilen poset bodoče nove kavarne. Uprava

Iz Celja

Sokolski nastop v Grižah pri Žalcu. Sokolsko društvo v Grižah bo priredilo v nedeljo 25. t. m. ob 15. javnem letovadnjem nastopu na vrto g. Nika Skoberneta v Grižah. Sodelovala bodo tudi druga sokolska društva. Po nastopu bo prosta zabava. Sokoli in prijatelji sokolstva so vabljani, da se v nedeljo v čim večjem številu udeležijo sokolske prireditve v Grižah.

Nenaadna smrti soferja Drogenika še vedno ni pojasnjena. Obdukcija trupla celjskega avtozvoškega Alojza Drogenika, ki je umrl v terek v zagonetnih okoliščinah, je bila izvršena v sredo popoldne v mrtvašnici na okoliškem pokopališču. Pri obdukciji so ugotovili, da ima Drogenik počeno lobanjo in zlomljeni dve rebri, poleg tega pa še notranjo poškodbe. Obenem so izrekli mnenje, da v nedeljo, ko je bil Drogenik v Zrečah predmetom in da Drogenik ni postal žrtve nesreče. Policijska preiskava je ugotovila, da v nedeljo, ko je bil Drogenik v Zrečah in okolici, ni bilo v tem okolišču nobenega spopada. Drogenik je bil v nedeljo popoldne na Brinjevi gori in se je proti popoldne vračal v Zreče. Popoldne so ga našli kakih sto korakov pod cerkvijo nezavesnega in ga spravili v Zreče. Ko si je nekoliko opomogel, se je vrnil z avtomobilom v Celje. V ponedeljek popoldne se je zgrudil na trzu pred Celjskim domom. Ni izključeno, da mu je počila lobanja, ko je zadel z glavo na asfaltni tlak. Vse kaže, da Drogenikovo smrti ne bo mogoče docela pojasniti.

Kino Union. Danes ob 16.15. 18.30 in 20.00 komedija »Njegova Visokost sluga« s Ferdlom Weissom in dve predgri.

KINO METROPOL. prinaša danes ob 16.15. 18.15 in 20.30 uri »ZIVIM SVOJE ŽIVLJENJE (Joan Crawford).

Iz Maribora

Mladenič-abrahamovec. Danes obhajajo v ožjem krogu svojeve in prijateljev 50-letnico rojstva ekonom pri moški kaznišnici g. Albert Zavodnik. Ves čil, mladostno svež in krepek se je znašel v Abrahamovem naročju. Vesela družabnost in ljubiteljska odkritost sta mu pridobili obilo prijateljev. V ranih urah zahaja slavljence, popularna mariborska osebnost, vsak dan na letno telovadišče matičnega Sokolskega društva, kjer se kot discipliniran in neutrujen pripadnik starejših sokolske aktivne garde prav marljivo udeležuje na telovadnem in sportnem polju. Ob petem »križu«, ki ga je prevzel z mladostno svežino in lahkoto, mu želimo za nadaljnja desetletja obilo življenjske sreče v krogu vzorne življenjske družice gospe Ele in ljubljnih otrok.

Zito gori. Na njivi posestnika Antona Crnka v Limbušu je pričelo goreti Zito. Na mesto požara ki je uničil precej žitnega klasja, so takoj prihitali studenski gasilci, ki so preprečili večjo požarno nevarnost. Kdo je zanetil ogenj, še ni ugotovljeno.

23 ovađenih. Oblastva imajo opravka s široko razpredeno tatinsko in vlomilsko

Veličasten pogreb na Jezerskem

Številni predstavniki pri slovesu sodnika dr. štularja

Ljubljana, 22. julija. Včeraj ob pol 15. so na Jezerskem položili k večnemu počitku sodnika ljubljanske sreskega sodišča g. dr. Jožeta Štularja. Odličnemu sodniku in vzornemu narodnjaku so izkazali zadnjo čast mnogostevilni prijatelji, tovariši in znanci iz Ljubljane, Radovljice, Kranja in drugih krajev. Tako velikega pogreba ne pomnijo na Jezerskem. Apelacijsko sodišče je pri pogrebu zastopal g. Prešern, okrogno sodišče gg. predsednik Keršič ter sodniki Barčević, Gregorec in šenk, sresko sodišče v Ljubljani sodniki gg. dr. Bajč, dr. Benedik in Šmalc, državno tožilstvo g. Goslar, sresko sodišče v Radovljici gg. staršesna dr. Bidovec in sodnik Torelli, Društvo sodnikov predsednik višji državni tožilec v Ljubljani g. dr. Kravina in tajnik g. dr. Štrukelj, odvetniško zbornico odvetnik g. dr. Vavpetič iz Ljubljane, banovinsko organizacijo JNS pa gg. dr. Zajc in Cimerman. V lepem številu so bili zastopani Sokoli, pogreba pa so se udeležili tudi oficirji in vojak-graničarji, orožniki, člani finančne kontrole in gasilci, ki so tvorili ob krsti špalir. Pogrebne obrede je opravilo šest duhovnikov, med njimi je bil tudi radovljiški dekan. V sprevid se je dalje uvrstilo mnogo narodnih dam iz Kranja in Ljubljane, štiri redovnice iz Begunj

s prednico ter mnogo ostalih pokojnikovih prijateljev z Gorenjskega in Ljubljane. Pod vodstvom solskega upravitelja so domači pevci zapeli žalostinki pred hišo in na pokopališču, z lepimi govori pa so počastili pokojnikov spomin na pokopališču g. Olip, župan z Lesc, radovljiški odvetnik g. dr. Triller in predsednik Društva sodnikov g. dr. Kravina.

Župan g. Olip je govoril kot pokojnikovojni tovariš s podarkom, da je bil dr. Štular v najhujših časih kremenit nacionalist in da ni bilo sile, ki bi mogla zrahljati, kaj šele izpremiti njegov značaj in njegovo prepričanje. Odvetnik g. dr. Triller ga je kot osebnij prijatelj in sodelavec v javnem življenju orisal kot zgledega nacionalista ter kot značajnega, plemenitega moža, ki je za svoje ideale živel, trpel in tudi umrl. Predsednik Društva sodnikov g. dr. Kravina pa je poveljeval njegove vrline v poklicnem udeležovanju. Kot vzoren sodnik si je dr. Štular pridobil velik ugled in popolno zaupanje povsod, kjer je služboval.

Prezgodnji grob odličnega sodnika in značajnega moža je pokrilo mnogo vencev in cvetja in kakor vdova in štirje otroci so se vsi pogrebci poslovlili od njega v globoki tugi.

Praznik avtomobilistov na meji

V nedeljo se zbero pri novi carinarnici Podkorenem

Ljubljana, 22. julija. Prihodnja nedelja bo praznik avtomobilistov. Sv. Kristof velja po vesoljnem svetu za njegovega pokrovitelja in priprušnjaka. Ljubljanska sekcija Avtomobilskega kluba kraljevine Jugoslavije, pri kateri je praznovanje sv. Kristofa že tradicionalno, bo proslavila zaščitnika z izletom na prelepo podkorensko sedlo, kjer bo v nedeljo tudi otvoritev obmejnega propagandno-turističnega urada ljubljanske sekcije.

Pripravevanje sekcije za osnovanje uradnih ekspozitur kluba na važnih carinskih prehodih je že staro. Prvotno se je mislilo na zgraditev lastnih obmejnih kioskov v Planini, na Ljubljem, na Podkorenem sedlu in na Jezerskem vrhu. Namera se ni dala uresničiti zaradi pomanjkanja denarja. Klub pa ni miroval in je dalje iskalo možnosti, da na kakršnikoli način reši to vprašanje, ki je postalo od dne do dne bolj pereče, posebno odkar so ustanovili avtomobilski klubji sosednih držav obmejne postojanke, primerna prilika se je nudila, ko je začela graditi carniška uprava postopje za carinske obmejne urade. Avtomobilskemu klubu se je posrečilo, da si je zagotovil v novih stavbah primerne prostore. Prva postojanka, ki ji bo sledila prihodnje leto Planina, je obmejni prehod na Podkorenem sedlu.

Proslava in izlet naših avtomobilistov bo na Podkorenem sedlu ob vsakem

Napad pri Sv. Marku pred sodiščem

Zagovarja se kaplan Rojht s svojo zvesto družbo

Sv. Marko, 22. julija. »Jutro« in tudi drugi nacionalni časopisi so obširno poročali o divjaškem napadu na markovske Sokole, ki so se vračali dne 20. junija s sokolskega izleta. Razumljivo je, da je omenjeno barbarstvo, v katerem so sodelovali člani tukajšnega fantovskega odseka, silno odjeknilo ne samo v Markovcih, temveč tudi v ostali javnosti.

Markovčani so se takrat razdelili v dva tabora in širile so se najrazvostnejše govornice o krivdi in kazni. Ni treba posebej poudarjati, da je bilo to nasilje predmet cerkvenih pridig. Gospod župnik so med drugim tudi omenili, da ima izvstren in vzgleden kaplan g. Rojht neke veliko protekcijo. Čudili pa smo se, da tkzv. Orli niso po svoji starj navadi postavili vse zadeve na glavo in odgovorili v svojih verodostojnih in resnicobjubnih listih. Omeniti velja, da se jih je ex offu usmili glavni urednik »Slovenskega gospodarja«, namreč Peter Rešetar in jim napisal štiri stavke v tolažbo, pouk in zabavo. Na žalost pa je skozi njegovo rešeto padla neka bistvena beseda (bila je cenzurirana) in tako njegova »duhovnost« ni imela smisla. Jasen je bil stavek: »Ker pa se nočejo poboljšati, bodo imeli sedaj poseben tečaj.«

Vse kaže, da se bodo te prerokse besede sedaj uresničile. Oblasti so namreč vzele zadevo energično v roke. Preiskavo je vodil na kraju mesta orožniški kapetan g. Fortuna iz Ptuja. Za v soboto dne 24. t. m. pa je razpisana razprava na sreskem sodišču v Ptuju. Gospod kaplan in tovariši bodo imeli priliko zagovarjati se zaradi naslove in nasilja v smislu §§ 34. in 154. k. z. Za razpravo vlada veliko zanimanje. Naj bo izid razprave kakršenkoli, čas je, da se zatre dvajstvo, ki se je zadnje čase začelo porajati v najrazličnejših oblikah. Vsekakor je opisani dogodek prinesel markovskim Sokolom nove simpatije na strani do-

KINO UNION

Vesela filmska komedija polna pristnega humora.
JUNAK DNEVA
Heinz Rühmann Gina Falkenberg
Predstave danes ob 19.15 in 21.15 uri

tolpo, katere tatinski podvigi segajo v smislu ovadne boje v leto 1934. Selnški orožniki v Mariboru 23 mlajših možkih, ki so osumljeni, da so od leta 1934. sem vlamljali in kradli, in sicer predvsem na Dravskem polju, v Dravski dolini in Slovenskih gorah. Odnášali so obleke, čevlje, in sploh vse, do kamor je segala njihova tatunska roka. Bili so strahovalci našega pokopališča in so ukradene predmete sproti podajali. V ovadbi selniških orožnikov se navaja, da so člani rokovnjaške tolpe v svojem triletnem tatinskem poslu oskodovali okoli 20 posestnikov in drugih oseb za skupno vsoto okoli 35.000 dinarjev.

Veličasten pogreb na Jezerskem

Številni predstavniki pri slovesu sodnika dr. štularja

Ljubljana, 22. julija. Včeraj ob pol 15. so na Jezerskem položili k večnemu počitku sodnika ljubljanske sreskega sodišča g. dr. Jožeta Štularja. Odličnemu sodniku in vzornemu narodnjaku so izkazali zadnjo čast mnogostevilni prijatelji, tovariši in znanci iz Ljubljane, Radovljice, Kranja in drugih krajev. Tako velikega pogreba ne pomnijo na Jezerskem. Apelacijsko sodišče je pri pogrebu zastopal g. Prešern, okrogno sodišče gg. predsednik Keršič ter sodniki Barčević, Gregorec in šenk, sresko sodišče v Ljubljani sodniki gg. dr. Bajč, dr. Benedik in Šmalc, državno tožilstvo g. Goslar, sresko sodišče v Radovljici gg. staršesna dr. Bidovec in sodnik Torelli, Društvo sodnikov predsednik višji državni tožilec v Ljubljani g. dr. Kravina in tajnik g. dr. Štrukelj, odvetniško zbornico odvetnik g. dr. Vavpetič iz Ljubljane, banovinsko organizacijo JNS pa gg. dr. Zajc in Cimerman. V lepem številu so bili zastopani Sokoli, pogreba pa so se udeležili tudi oficirji in vojak-graničarji, orožniki, člani finančne kontrole in gasilci, ki so tvorili ob krsti špalir. Pogrebne obrede je opravilo šest duhovnikov, med njimi je bil tudi radovljiški dekan. V sprevid se je dalje uvrstilo mnogo narodnih dam iz Kranja in Ljubljane, štiri redovnice iz Begunj

s prednico ter mnogo ostalih pokojnikovih prijateljev z Gorenjskega in Ljubljane. Pod vodstvom solskega upravitelja so domači pevci zapeli žalostinki pred hišo in na pokopališču, z lepimi govori pa so počastili pokojnikov spomin na pokopališču g. Olip, župan z Lesc, radovljiški odvetnik g. dr. Triller in predsednik Društva sodnikov g. dr. Kravina.

Župan g. Olip je govoril kot pokojnikovojni tovariš s podarkom, da je bil dr. Štular v najhujših časih kremenit nacionalist in da ni bilo sile, ki bi mogla zrahljati, kaj šele izpremiti njegov značaj in njegovo prepričanje. Odvetnik g. dr. Triller ga je kot osebnij prijatelj in sodelavec v javnem življenju orisal kot zgledega nacionalista ter kot značajnega, plemenitega moža, ki je za svoje ideale živel, trpel in tudi umrl. Predsednik Društva sodnikov g. dr. Kravina pa je poveljeval njegove vrline v poklicnem udeležovanju. Kot vzoren sodnik si je dr. Štular pridobil velik ugled in popolno zaupanje povsod, kjer je služboval.

Prezgodnji grob odličnega sodnika in značajnega moža je pokrilo mnogo vencev in cvetja in kakor vdova in štirje otroci so se vsi pogrebci poslovlili od njega v globoki tugi.

Praznik avtomobilistov na meji

V nedeljo se zbero pri novi carinarnici Podkorenem

Sokolska zmaga v Rimskih Toplicah

Letni javni nastop ki ga je priredilo Sokolsko društvo Rimske toplice—Smartnja dne 18. t. m. je dokazal, kako globoko so vkorenjene Tyrševe ideje med našimi brati in sestrami; niso se ustrašili ne naravnega debla, ne žrtve pri izvrševanju sokolskih dolžnosti, da javno položijo svoj račun.

Sporod je obsegal dopolnjevalne tekme laškega in celjskega okrožja, popoldne pa telovadni nastop. Nagajivo, negotovo vreme je bilo onemogočilo ponosni sokolski polet, vendar so se izpolnile vroče želje vseh naših pripadnikov, da bi se z izvršitvijo celnega sporeda omogočili tudi primeren gnotni uspeh v prid fonda za gradnjo Sokolskega doma.

Plavalni tekmari v termalnem kopalisku so se udeležili vsi oddelki laškega okrožja in celjskega društva. Iz laškega okrožja je teknovalo: 5 članov, 7 naraščajnikov, 1 naraščajnica, 6 m. dece. Dosegli so odlične uspehe in sicer pri članih: prsto: I. mesto br. Horjak Jože, Laško, hrbtno: I. mesto br. Šegan, Rimske toplice; moškem naraščaju: prsto 65 m. I. mesto br. Betetto Janez Rimske toplice (1:03.1) II. m. br. Kajtna Pepi, Rim, t. (1:13.7), III. m. br. Forenčak Danilo, Laško (1:18.4); prsto 33 m.: I. m. Betetto Janez, Rim, t. (26 sek.), II. Forenčak D., Laško (27 sek.); moški dečji: prsto 33 m.: I. Blagočič Ferdo, Laško, II. Vidali Vili, Laško, III. Firm Fricko Laško. Skoki: I. Vidali Vili, II. Poljšak Raško, oba Laško.

Popoldne so prihajali paš, s kolesi in z vlakom bratje in sestre društev našega in vseh sosednih okrožij v lako imponantnem številu, kakor ne pomnimo že mnogo leta. Sokolsko bratstvo je prišlo ganljivo do izraza, ko je članstvo, naraščaji in deca našega okrožja zbranca že pred nastopom, pričakovali pri popoldanskem vlaknu pred kolodvorom v postrojeni vrsti mile brate in sestre sosednega sevniškega in travniškega okrožja. Ker je dospela s

tem vlakom tudi godba, se je razvila lepa povorka od postaje do telovadišča med zvoki pesmi sokolskih legij.

Po pozdravu državni zastavi se je pričela telovadba vseh oddelkov in sicer je nastopilo pri prvih vajah ženske deca 28, moške deca 36, ž. nar. 8, moš. nar. 12, članice 19, članov 28; na orodju je nastopilo 14 članov, priliko smo imeli nato občudovani z vajami na skakalni deski sijajen nastop, pretek moš. naraščaja br. društva Laško; moški naraščaji iz Radeč pa je nastopil s posebno točko, »Deveterica pomnarjev, za kar je žel istotako zaslužen pohvalo publiki. Vse točke so bile strumno in brezhibno izvršene in so zadovoljile tudi kritično oko marsikaterega izmed starejših sokolskih borcev.

Nastop sam je bil končan s pozdravom državni zastavi in prepevanjem pesmi sokolskih hlegij. Nato se je pričela prosta zabava, ki je potekala v bratskem razpoloženju in ponovno manifestirala globoko bratsko ljubezen v naših vrstah.

Bratje in sestre, ki ste prihili k nam, bratska Vam hvalja za vso poštrevnost in dejansko pomoč. Vsa nasprotovanja, vse ovire niso zadržale našega poleta, z razprostrtimi krili hiti naš Sokol naprej v borbi za kralja, za narod in mili dom! Neusahnjiva, neomahljiva je naša volja za napredek: le naprej brez mtru za sokolskim praporom — Tyršev duh, krepi nas, vodi nas v junaški boj!

Medžupni lutkovni odbor dravske banovine je na željo mnogih prelozil lutkovni tečaj, in se bo vršil od 15. do 23. avgusta t. l. Pozivamo vse lutkovne odre, da svoje prijave pošljejo do 5. avgusta t. l. na naslov: Medžupni lutkovni odbor, Narodni dom Ljubljana. Tečaj bo letos izredno zanimiv ker bo veliko novih predmetov katere smo dobili iz Prage.

Gospodarstvo

Stanje kmečkih dolgov v Sloveniji

Nedavno je bilo zapisano v nekem časopisu, da so dosegla vplačila na račun prvega obroka pri ljubljanski podružnici Privilegirane agrarne banke (neki) nad polovico dolžne vsote. Dejansko pa ne ustreza ta sicer lepa trditve resnici. Kakor smo doznali, je stanje likvidacije kmečkih dolgov trenutno naslednje:

Doslej je prevzela Privilegirana agrarna banka okroglo 54.000 dolžnikov s skupnim dolgom okoli 545 milijonov Din. Ker je rok za izročitev Privilegirani agrarni banki podaljšan do 1. septembra letos, se bodo te številke nemara še povečale. Verjetno pa se bodo mnoge zadruge pobotale z dolžniki, ker so vendar prišle do zaključka, da je zanje boljše, če obdržijo same svoje dolžnike nedež in ugodnost črtanja polovice dolga, saj daje večja obrestna mera možnost hitrejšega preoblenja odpisanih dolgov. Dejstvo je namreč da želijo nekateri zadruge že izročene dolžnike nazaj od Privilegirane agrarne banke, ki pa tem njihovim željam ne more ustreči.

Doslej je bilo plačanih na račun prvega obroka okoli 12 milijonov Din, kar predstavlja nekako tretjino dolžnega obroka, ki ga cenijo na 35 milijonov Din glede na okolnost, da plačajo dolžniki do 25.000 Din dolga obrok od že na polovico znižane glavnice, medtem ko plačajo dolžniki z nad 25.000 Din obrok od še nezmanjšane dolga. Računa se, da je teh večjih

dolžnikov okoli 10.000 od skupnega števila 54.000.

Zdaj je razposlala PAB zamudnikom že opomne za plačilo zapadlega obroka po davnih uradih z grožnjo eksekucije, če ne plačajo obroka v desetih dneh. Nekaterim večjim posestnikom so stavili tudi daljši rok, na primer do 1. septembra. Res je obrok zapadel, dvomimo pa, da bi mogli naši kmetje zbrati zdaj sredi leta 25 milijonov Din, ki so jih dolžni za prvi obrok. Če je PAB že toliko časa čakala na plačilo, bo morala pač še odgoditi eksekucije tja v oktober, da proda naš kmet krompir, sadje, vino, hmelj in živino. Seveda je treba takoj pripomniti, da bo 15. novembra letos zapadel še drugi obrok, ki ga bo treba plačati do srede februarja drugega leta. Če bi gnala PAB svoje dolžnike prenapro v ruženje in prodajo, bi s tem mogla zakriviti hudo nesrečo za vse naše kmetijstvo, ker bi bili dolžni kmeti prisiljeni ponujati in prodajati prideleke hitreje, kakor bi bilo po njih povpraševanje, in bi si tako sami zbili cene navzdol.

Kakor smo dobili na pristojnem mestu zagotovilo, bo vendar PAB v neki meri upoštevala upravičene težave svojih dolžnikov, če bodo res pokazali vsaj z dehnimi vplačili svojo dobro voljo, malomarnih dolžnikov pa seveda ne more šteti noben zavod. Zato naj gledajo dolžniki, da bodo napeli vse sile za izpolnitev svojih dolžnosti.

Nemčija namerava nakupiti naših vin

V Vršac so prispelo iz Bukarešte vesti, da prispe danes dopolne z letalom iz Bukarešte na zemunsko letališče nemška delegacija: ki se bo v Beogradu pogajala za nakup jugoslovenskih vin. Z Nemce se bo sestalo več uglednih jugoslovenskih vinarjev in vinogradnikov. V poštev bi prišla v prvi vrsti vina pridelane letine in le v manjši meri stara vina.

Sodi se, da se to sporazum lahko doseže. Za izvoz vina v Nemčijo se posebno zanimajo vinogradniki dunavske banovine, ki so že svojevčasno svoj vinski pridelek po večini izvažali v Nemčijo, zlasti v Berlin. Pogodbo z Nemci bo lahko doseči tudi zaradi tega, ker obelajo vinogradi letos po večini odlični pridelek.

Da bi se Nemci zanimali za vsa vina v

Jugoslaviji, nam vešč ne pove. Veekako pa bi bilo potrebno, da bi se dala Nemcem tudi prilika za pokušanje drugih naših, na primer slovenskih vin. Ker imamo v Jugoslaviji najrazličnejša vina z najrazličnejšimi okusi, bi se ta prilika prav za prav morala izrabiti, da bi si Nemci lahko izbrali, kar jim najbolj prija. Tako bi potem lahko računali na stalen izvoz naših vin v Nemčijo.

Gospodarske vesti

Prizad je kupil velike količine pšenice in turšice. V sredo je Prizad kupil blizu 1600 vagonov pšenice po neizpremenjenih cenah, dasi je bila tendenca na mednarodni tržišči zelo mlačna. Istega dne je kupil tudi 500 vagonov turšice, ki ji je v milijardni ceni od 100 na 99 Din za 100 kg. V vjvodinj se s cenami pšenice, ki jo je zad-

nje dni povzela Prizad, seveda zadovoljni spodbereka stiska neizpremenjeno huda, se zaradi tega pritožujejo. Zaradi višjih cen a v pasivnih pokrajinah kjer jo govkruhu, kar bo hud udarec za siromašne pšenice se bo morala dvigniti tudi cena kralja.

Letna bombaža v Djevdeljij. Površina, obdelana leta z bombažem v okolici Djevdeljije, znaša okoli 500 ha. Povprečni pridelek na ha se čeni na 1000 kg. To se pravi, da bo djevdeljijški srez pridelal letos pol milijona kilogramov sirovega bombaža.

Razstava konj. Pod pokroviteljstvom Nj. Vel. kneza namestnika Pavla bo 11. in 12. septembra velika razstava konj. Vse potrebne priprave so že izvršene. V početku avgusta se bodo pa prišla dela na terenu samem, na dirkališču dunavskega kola ja hater pri Carevi Cupriji. Krediti za ta dela so že zagotovljeni ter se je tudi že pričela izbira posameznih konj za razstavo po posameznih banovinah. To bo prva razstava konj iz vse države po rasah in iz vseh krajev. Pričakuje se z velikim zanimanjem: ker bo pokazala, s kakšnim konjskim materialom razpolagamo v naši državi.

Vložne knjižice na svobodnem tržišču v Zagrebu so se podražile. Vložne knjižice zasebnih bank, ki so pod zaščito so že davno predmet trgovine. Prodajajo jih oni, ki ne morejo čakati na denar, a kupujejo jih tisti, ki imajo denar in ga žele na ta način plodno naložiti. Po gibanju cen tem vložnim knjižicam v zadnjem času se da sklepati, da se vrača zaupanje v banke, ki so prišle v težkoče in so zdaj pod zaščito. Vse vložne knjižice na svobodnem tržišču v Zagrebu so se podražile, medtem ko se knjižice Jugoslovenske udruženje banke, kakor kaže ne trgujejo več ker jih ni v prometu. Dosegle so že ob koncu marca skoro stoođsto vrednost.

Borze

22. julija
Na ljubljanski borzi so se avstrijski šilingi, ki so tudi danes precej oslabei, trgovali po 8.45. V zagrebškem prvačnem kliringu so bili avstrijski šilingi po 8.40, grški boni po 29.38 in angleški funti po 238, med tem ko so se španske pezete po njale po 800. Nemški klirinski čeki stanejo v Ljubljani 12.81, v Beogradu 12.75 in v Zagrebu 12.750 (za konec avgusta 12.61, za sredo septembra 12.6250, za konec septembra in sredo oktobra 12.60 in za konec oktobra 12.50).

Na zagrebškem efektivnem tržišču se je Vojni škoda zaključila po 408. Zaključki so bili tudi v 7% Blairu po 84 in 85.25.
Devize
Ljubljana. Amsterdam 2400.16 — 2414.75, Berlin 1749.02 — 1762.90, Bruselj 781.44 — 786.51, Curih 996.45 — 1003.53, London 216.16 — 218.21, New York 4812.25 — 4848.56, Pariz 161.26 — 162.70, Praga 151.54 — 152.64, Trst 228.30 — 231.28.
Curih. Beograd 10, Pariz 16.1250, London 21.72, New York 485.75, Bruselj 73.55, Milan 22.9750, Amsterdam 241, Berlin 175.60, Dunaj 82.65 (82.20), Stockholm 112, Oslo 109.15, København 96.95, Praga 15.21, Varšava 82.70, Budimpešta 86.25, Atene 3.95, Bukarešta 3.25.

Ekofiti

Zagreb. Državna vrednote: Vojna škoda 407.50 — 408.25, 4% agrarne 53 bl., 6% dalm. agrarne 75 — 75.50, 6% begluške 72 — 72.50 (drobni kosi); 7% stabiliz. 87 den., 7% invest. 89 den., 7% Blair 84.75 — 85.25, 8% Blair 94 — 95; delnice: PAB 193 den., Narodna banka 7150 den., Gutman 55 — 60, Sečerača Osejek 185 — 205, Osijska livarna 200 bl., Dubrovačka 365 den., Oceania 280 — 300.
Beograd. Vojna škoda 407 — 408.50, 4% severne agrarne 52.25 den., 6% begluške 76.50 — 76.75, 7% posojilo DHB 100 den., 7% Blair 85.50 — 85.75, 8% Blair 94.50 — 96, 7% invest. 90 den. (90%), PAB 193 — 199 (198), Narodna banka 7150 den., 6% dalm. agrarne 74.75 — 75 (74.75).

Blagovna tržišča

ZITO

+ Chicago (22. t. m.) Začetni tečaj: pšenica; za jul. 132.75, za sept. 122.75, za dec. 125; turšica; za jul. 117.50, za sept. 105.75.
+ Winnipeg (22. t. m.) Začetni tečaj: pšenica; za jul. 146, za okt. 139, za dec. 135.25.
+ Novosadska blagovna borza (22. t. m.) Tendenca slabša, promet velik. Pšenica, nova: baška 179 — 182, sremska in slavonska 176 — 179, banaska 175 — 182, baška ladja Tisa in ladja Begej 188 — 190. Oves: baški sremski in slavonski 100 — 102.50, Rš: baška 155 — 160, Ječmen: baški in sremski 64 — 65 kg, novi 120 — 125, Turšica: baška in sremska 94 — 95, lanatska 91 — 92. Moka: baška in banaska >0g: in >0g: 270 — 280, >2: 250 — 260, >5: 280 — 240, >6: 200 — 210, >7: 260.

Mariborski kalejdoskop

Krivično bi bilo trditi, da ni v Mariboru podjetnosti. Marsikaj bi utegnili dvomljivo prepričati ravno o nasprotnem. Vzemi mo n. pr. kulturno življenje.

I. Pripravlja se dvojje pomembnih pobud. Kulturni teden naj prikaže slopnjo kulturne tvornosti ob meji. Mariborsko gledališče pa nas bo v teh Talijanih težnjah ničlo naklonjenih časih prijatelno presenetilo. Za novo sezono nam upravnik dr. Brečić ob šoletnici svojeja upravnika vpostavlja mariborsko opero. Kakor smo doznal, se bodo uprizorile v novi gledališki sezoni tri opere (med temi najbje Lakme in Trubadur). Tudi personalno vprašanje je že rešeno. Dirigentu L. Herzgu bo pomagal novo angažirani pomožni dirigent prof. Simoniti. Baritonke vloge bo pel novo angažirani bariton C. Kar mušič, dočim se bodo ostale vloge zasedale s pritegnitvijo domačih mariborskih moči, ki so že svojačas sodelovale pri mariborski operi. Ne to v tej zvezi odvet pripomba, da bosta med drugim tudi Santein in Igljeva s svojim opernim štolom lahko posevno ustrezala. Gledališka uprava je s tem dokazala svojo podjetnost, četudi moti morebiti stoođstoletni status quo v dramti ter je obenem nudila kulturni publiki dolgo zeleno koncesijo.

II. Manj razveseljiva je slika, ki nam jo kaže vadijanje okoli mariborskega gradu. Cela kopica interesentov je, ki bi si tam radi toplo postali. Bilo je intervencij, pririvanja in borbe, da so se komolci žulili. Končno so po dolgem, potanem razmišljanju vendarle pogrnjali, da ne spada v grajski kompleks ustanova, kakor je Sturdijska knjižnica, na katero je kulturni Ma-

ribor lahko ponosen in ki bo sedaj menda vendarle dobila možnost širokopoteznega zamaha, ko ji bodo prepušeni vsi ostali prostori v prvem nadstropju Kazne (dvorani gledališke pevskasobe), dočim bo dobilo gledališče kompenciacijo z nasidvajo sedanjih pritičene hiše v Slovenski ulici, kjer se nabajajo gledališki pisarniški prostori in blagajna. Študijski knjižnici, ki so ji bili doedanjii prostori sprito 20.000 zvezkov prečani, je sedaj v njenem razvoju po dolgem cincanju končno vendarle ustrezno. Potrebno bi bilo le, da se dotacija za nove knjige v mestnem proračunu knjižničnemu zavodu v Slovenski ulici so izravnali z zemljo. Mešto nje bo na novi gradbeni liniji stala tamkaj dvonadstropna hiša dimnikarskega mojstra Krkleca. Z razrušenjem obeh teh hiš se je gornji del prej čudno zveržene in zongvajive Slovenske ulice na široko odprl in bo, dokončno urejen, tvoril celoto s široko razgledno Gosposvetosko ulico. Pri tem moči le polževska potanost, s katero napredujejo ta dela.

III. V podobi Maribora se javljajo nove konture. Stari Maribor v centru mesta izginja. Na mestu, kjer je še lanj stala tieta pusta hišica na vogalu Gospejne in Slovenske ulice, stoji danes kraena, najmo, derneje urejena dvonadstropna hiša, prav za prav palača g. Schmidta. Tudi čisto prilično hišico nasproti gledališkemu nisarinskemu posloju v Slovenski ulici so izravnali z zemljo. Mešto nje bo na novi gradbeni liniji stala tamkaj dvonadstropna hiša dimnikarskega mojstra Krkleca. Z razrušenjem obeh teh hiš se je gornji del prej čudno zveržene in zongvajive Slovenske ulice na široko odprl in bo, dokončno urejen, tvoril celoto s široko razgledno Gosposvetosko ulico. Pri tem moči le polževska potanost, s katero napredujejo ta dela.

Padla je tudi vogalna hiša Tattenbachove in Vetrinjske ulice. Tamkaj urejujejo že gornji del Tattenbachove ulice, ki se zli-

va na Glavni trg. S tem se je začrtala nova gradbena linija v višini Narodnega doma ter je v gornjem delu prej zožena ulica dobila s tem svojo izenačenost z ostalim delom Tattenbachove ulice. Ob stiku navedene ulice in Glavnega trga pa se bo uredil poseben prometni otok, s katerim se bo reguliral promet na tem silno frekventiranem, nevarnem križišču, saj je pripisati le ekbrnostjo policijskih organov, da ni v tej prometni hipertrofiji več prometnih nesreč in šloveskih žrtve. Kolikor pa bo preostalo nezazidane zemljišča do sosedne hiše (Pri zlatem konjčku) se ne bo menda tako hitro zazidalo, ker so mestni občje mnenja, da mora stati na tej točki moderno poslopje, ki je za zaradi počli prostornosti nemogoča stvar, dokler se ne bi našel interesent, ki bi dokupil še sosedno hišo in zgradil na tem vogalu reprezentativno poslopje.

Tako dobiva novi Maribor, katerega preoblikovanju in modernizaciji je postavila čvrste temelje (s katerih ne more nikdo!) prejšnja mestna uprava pod vodetvom župana dr. Lipolda, povsem nove obrise. V kompleksu smernic, ki jih zasledujejo pri mestnem gradbenem uradu pa bi bilo nujno sprožljivo vprašanje realizacije ene prepotrebne transverzale, ki naj bi s prehodno omogočila vpostavlje direktno, najkrajše zvezne linije Orožnova ulica—Jurčičeva ulica—Kopališka ulica. Sedaj ko imamo že svojo velikomestno avtocesto na Aleksandrovji cesti in ko se je tako posrečeno preuredila cesta ob Tomšičevem drevoredu, je prav gotovo na vrsti to vprašanje, ki bi se naj skušalo rešiti v hitrejšem tempu.

V zadnjem času pa je stopilo v ospredje vprašanje regulacije Glavnega trga, ki jo je sprožil in načel že prejšnji mestni svet. O tem smo že poročali te dni v zvezi s komisijemskim ogledom. Nekateri hišni posestniki se puntajo proti nameravanemu regulacijskemu načrtu, zlasti onemser-

176.50 — 177.50, >8: 122.50 — 126, Oto-bi: baški sremski in banaski, v jutaskih vretah 94 — 95, baški, v jutaskih vretah, ladja 90 — 95.

BOMBAS

4. Ljwerpool (21. t. m.) Tendenca mirna. Zaključni tečaj: za jul. 6.48 (prejšnji dan 6.69), za okt. 6.48 (6.68), za dec 6.48 (6.67).
+ Budimpeštanska terminalska borza (22. t. m.) Tendenca prijatna. Promet živahen. Rš: za okt. 20.95 — 20.96, Turšica; za avg. 11.61 — 11.62, za sept. 11.94 — 11.96.

ZIVINA

4. Ptujška sejma za govedo in svinje (22. t. m.). Na sejem za goved v torek je znašel dogon: 75 volov, 350 krav, 14 bikov, 29 juncev, 95 telic, 3 teleta, 131 konj, 12 žrebet, skupaj 709 repov. Prodanih je bilo: 33 volov, 188 krav, 8 bikov, 4 junci, 49 telic, 2 teleti, 32 konj, 8 žrebet, skupaj 432 repov. Cene za kilogram žive teže so bile: volom 4 do 7, kravam 2.75 do 4, bikom 3.50 — 4.25, juncem 3 do 4, telicam 3.50 do 4.50, teletom 4.25 do 5 Din. Konji so bili po 500 do 5000, žrebeta pa po 1200 do 2500 Din za glavo. V Avstrijo je bilo prodanih 7 konj. — Na svinjski sejem za po pripeljali 60 svinj in 91 prašec, skupno 160 rilcev. Prodanih je bilo 84 rilcev. Cene so bile: prašec, od 6 do 12 tednov starim, po 60 do 120 Din, pršutarjem po 6 do 6.50, pitanim svinjam 7 in plemenskim po 6 Din za kilogram žive teže.

Vestnik ZKD

Za mladino v poletju

(Nekaj programa za mladinski odtsek v solnčenem doževnem dnevu.)

V premnogih naših društvih sodeluje tudi mladina. Njim so namenjeni mladinski odseki, ali pa jih zaposlujejo kot naraščajnice ali deco.

Zdaj ima vsa ta srečna mladež najlepši čas vsega leta: počitnice. Za mnoge stare pomenjajo počitnice novo nadlego in nove skrbi. V teku solskega leta je bila mladina zaposlena s posetom sole, ter z domačimi nalogami in užtjem. V mnogih krajih in mnogih družinah pa je mladina zdaj v počitnicah prepuštena sebi, stari imajo običilo drugega dela. Seveda si prizadevajo stari na vse načine, da zaposle deco tudi v domačem gospodarstvu ali gospodinjstvu; vespovod pa ni tako. Zato svetujemo našim društvenim voditeljem, naj razmislijo, kako bi zaposlili društveno deco, da bi ji počitnice koristile v duševnem, moralnem pa tudi v zdravstveno-telesnem pogledu. Le poprimite se te naloge, res nehalčno in zdaj, ko želi biti vsakdo le sproščen, tudi neprjete.

Pa enega poštrevovalnega člana bo zmoglo menda vsako naše društvo, takega člana, ki si bo vsak dan kako uro, ali pa morebiti nekatere dneve v tednu pritrgal v dobro naše mladine, in seveda tudi za ugled in dobrobit društva. Vedite, da vam teh ur, ki ste jih žrtvovali tekom počitnic za najmlajše, ne bodo pozabili niti mladi in mladenke, niti njihovi stari. Toliko lažje pa bo, če se znajde v društvu več društvenikov, ki bodo s skupnimi močmi izvedli majhen program, kako razvedriti in zaposliti naše najmlajše društvenike.

Ne pozabimo pa: počitnice so namenjene v prvi vrsti razvedritu in okrepitvi telesa. To naj nam tudi služi za izhodišče. Preskrbimo naši mladini žogo, pa čeprav za nogomet, ki ga mnogi ne obrajajo, pa ga cenijo mladina nad vse. Drugod bodo pa potegnili mrežo za odbojko in splinirali potreben prostor. Vedite, da je to ena najbolj hvalnih in mirnih iger. Zberite mladino k saljivim telovadnim igram in tekam! Skoki v vretah, zbijanje lonca, tekme po hodaljakih so enostavne, pa zelo razgibane igre. Niti ni treba, da jih gojite na domačem telovadišču ali na prostoru, kjer se vrše običajne igre na prostem. Koliko bolj prijetno je, če povabite ob prostem popoldnevu vsu mladino na skupno kopanje. V tem primeru je treba posvetiti vsu pozornost njihovi varnosti. Ugotovite, kdo je večje plavalca, takemu pustite več svobode v vodi. Vsem ostalim prepoveste spuščanje v globoko ali deročo vodo odnosno sploh kopanje na nevarnih mestih! In ne pozabite temeljnega pravila za poletje: vsak kopalce se naj uči plavanja. Pričnite s tistimi, ki še ne znajo plavati, vadite gibe najprej na prostem, potem jih spustite se le v vodo. Pri teh vajah naj vam pomagajo starejši fantje plavalci ali dekleta, ki so že vajeni plavanja.

Iznajdljiv voditelj mladinskega odseka si bo izdelal sam ali pa bo naročil večjim fantom, da mu napravijo nekaj rešilnih pasov. Teh seveda ne bo namenil za hude nezgode, na tako zvanih rešilnih pasovih se bodo učili plavati bolj boljzljivi kopalci. Take pripomočke smo si svoj čas izdelali

na prav preprost način. Za prvo sbo zadostuje dva posušena prašičja mehurja, ki jih povežete med seboj in napihnete z zrakom. Če se vleče nanje majhen »mornarček«, se bo čutil bolj korajšnega in bo raje sledil vašim navodilom za plavanje. Priporočljivo so seveda tudi stari zamaški, ki jih naberete na »spatnerotere« in jih pritrdite neobjenikom pod ramena. Sportne trgovine pa prodajo za cenen denar razne druge plavalne pripomočke, ki so seveda tudi vse bolj lične zunanosti, kakor pa se jih izdelamo sami.

Poudarjamo pa še enkrat: poskusite vsoda se bodo vaši vodni kandidati pričuli plavanja. To je nujna življenjska zahteva, deca in njih stari bodo priznali vašemu prizadevanju velik napredek in vam bodo iz seca hvaležni.

Na kopanju je treba paziti, da se deca solnči le postopoma. V društvenih knjižnicah boste našli gotovo kako priročno knjižgo, kako je treba podvzeti pravilno skrb, da se deca zaradi prehitre solnčenja ne razboli. Kjer pa take knjige še nimajo, jo dobe za majhen denar v vsaki knjigarni. Vsako leto bo prišla prav!

V slabem vremenu, ko ne morete na kopalisce, nikar ne opustite sestanka z vašo počitniško mladino. V slabem vremenu jo se bolj tare dolgočasje, ko se nima kam dati, odnosno zaposliti. Zberite mlade prijateljke v kakem večjem lokalu, prazni šolski sobi, društveni zbornici ali telovadnici. Razmoliče družabne igre bodo zaposlile vsu mladino družbo. Nič ne bo napak, če odprete tak dan tudi mladinsko knjižnico. Dajte mladini v roke knjige, in bo dovolj zaposlitve za nevsučne deževne dneve. Na zaupano mladino lahko vplivate zelo vzgojno, če si izberete primerno knjigo in jo citate vsem skupno. Potem pa obdelate prečitano snov. Marsikoga boste pridobili na ta način, da bo postal in ostal vnet ljubitelj tiskane slovenske besede. Obravnava prečitane naj ne bo preveč na šolski način, ker je mladina vse, kar je šolsko, med počitnicami močno odvratno...

Zelo priporočam, da sežete v dnevih, ko ne morete mladino zaposliti na prostem, po berilu kakega pisatelja, ki se je v bližini vašega okolisa rodil, tam živel, deloval ali umrl. V prostem razgovoru vzbudite zanimanje za literata iz vašega okraja. Prepričan sem, da bo vaša počitniška literarna družica sprožila predlog: običajno rojstno hišo našega pisatelja. Če ste vzbudili zanimanje za pisatelja, bo ostalo popotovanje in vsi ostali doživljaji nepozabno v duši vašega počitniškega gojenca.

Tako imamo dovolj prilik, da izpolnimo počitnice naših mladih društvenikov v sončnih, pa tudi ob klavnih dnevih s pisanim, plemenitim in vzgojnim programom. J. G.

Notranjski javnosti!

Slavnostno odkritje spomenika blagopokojnemu kralju Aleksandru I. Ureditelju na Rakeku se vrši nepreklicno dne 5. septembra t. l. Zaradi tega prosimo vsa društva in organizacije, da na ta dan ne prejeajo ničesar, temveč čakajo na povabilo podpisanege odbora za na Rakek, da v slogi počastimo spomin Velikega kralja.

Odbor za postavitev spomenika Viteškemu kralju Aleksandru I. Ureditelju na Rakeku.

MLADA LUBEZEN

Mesec je osvetljeval zemljo. Njegova medla svetloba je drgetala v hladnem večeru. Toda za ljubljena se za to nista zmečila. Prepirala sta se. Napoljed se je njeje zazdelo, da je prepira že kar preveč. Nastolna se je na njegovo prsi in spnila: »Oh, Tone, kako trdo srce imaš!«
»Kaj? Srce? Saj je le moja doza za cigarete.«

ZASLEDOVANJE

Vrtar ravnatelj norišnice: »Neki neznanec se je oglašil, in vprašuje, ali ni kdo izmed naših norcev pobegnil?«
Ravnatelj: »Zakaj pa vprašuje?«
Vrtar: »Pravi, da je nekdo ušel z njegovo ženo.«

KAJ MU SE MANJKA

»Ti si pa res osel. Samo rogovi ti še manjkajo.«
»Kaj pa misliš? Saj oel nima rogov.«
»No, potem ti pa sploh nič več ne manjka.«

SREČEN DOGODEK

V družini trgovca Smoleta so imeli srečen dogodek.

Zdravnik: »Sestra, ali ste gospodu Smoletu že povedali, da je dobil trojček?«

Sestra: »

Amerika v znamenju hude vročine

V Chicagu ob Michiganskem jezeru je v poletnih dnevih takšen vrvež, kakor bi si ga človek ne predstavljal spritno teh nebotičnih zgradb

Japonci si osvajajo Brazilijo

Objubljena dežela za izseljence rumene rase — Azijska mesta v Južni Ameriki

Japonska se bori z vsemi pripomočki, da bi svoj ogromni prevešek prebivalstva ne- kje spravila. Prilagodljivosti japonskega kmeta na čisto zelo trdo podnebje Mandžukua pa so postavljene gotove meje. Za- to si išče Japonska drugih dežel, ki bi bile prijetnejše za njene ljudi.

Neprestano se selijo njeni državljani n. pr. v Brazilijo. Tu ne spreminja ničesar dejstvo, da je ta država v zadnjih letih izdala neke omejitve za priseljevanje. Kvo- ta, ki je določena Japonci, se izkorišča v polnem obsegu. Ta trenutek stoji stvari tako, da je v Braziliji že kakšnih 270.000 Japoncev, od teh samo v državi Sao Paulo 140.000. Japonci so si v tej deželi zgradili svoja mesta, v nji imajo okrog 12.000 zemljišč in obratov.

Tudi Japonsko priseljevanje v Brazilijo ima svojo zgodovino. Prvi rumeni prise- ljenci so dospeli l. 1908. in so se razdelili preko kavnih nasadov Sao Paula. Tri leta pozneje so prišli novi prevozi, ki so jih po- elali v Minas Geraes. Poskusi s temi prise- ljenci so se obnesli tako dobro, da so tako plantažniki, kakor vlada ukrenili v Tokiju vse potrebno, da bi poslali od tam nove ljudi. Takrat je Japonska svoj pre- vešek pošiljala še v Zedinjene države. Do l. 1924, torej do trenutka, ko je vlada se- veroameriške Unije izdala stroge ukrepe proti japonskemu priseljevanju, so rumeno- kožci Brazilijo skoraj popolnoma ignori- rali. Odtlej pa je odpotovalo 50 odstotkov Japoncev, ki so si iskali izven Azije novo domovino, v Brazilijo.

Danes v Braziliji ni pokrajine brez pripadnikov tega ekspanzivnega rodu. Celo v Mattu Grossu imajo večjo naselbino pod imenom Campo Grande, ki šteje 2000 duš in ki se prav dobro razvija. Skoraj vsi ja- ponski priseljenci se bavijo bodisi s pride- lovanjem kave, bodisi s pridelovanjem ma- teja in riža, z živinorejo in lesno industrijo. Večina med njimi stremi za tem, da bi dosegla neodvisen položaj. Tudi ob bra- zilijskih rekah in morskih obalah se bavijo z ribištvom in prodajajo svoj plen števil- nim brazilskim mestom, vsem in naselbi- nam.

Slama ima bodočnost

Nov postopek za pridobivanje celuloze v Nemčiji

Slama, ki velja kot manjvreden ostanek žita za simbol neumnosti, kaže v novejšem času, da bo imela veliko bodočnost. Zgodovinarju in pisatelju Carlu Leystu je baje uspelo, da je odkril nov način prede- lave te sirovine.

Z novim postopkom je iz slame mogoče pridobivati celulozo, in to po poldrugourni bleditvi. Ker daje odpadna voda po slami vrhu tega tudi dobro gnojilo, bi slamo la- hko izkoristili do zadnjega ostanka. Na- dalje je danes iz slame že mogoče izdelo- vati vlakna, ki jih bodo posebno v Nemčiji primešali drugim tvorivom za tkanine. Po- dobni nadomestki za tkiva so nam sicer

MEDICINSKI IZREKI

So mazači, ki so v resnici škodljivi ma- zači, so pa tudi možje in žene z visoko, ne- umljivo nadarjenostjo, ki jih imenuje sa- mo zakon mazače, ker niso nikoli študira- li medicine. Navzlic temu so ti možje in že- ne ozdravili že neštete ljudi, med tem ko so neštete druge ljudi diplomirani, z dok- torskim klobukom okrašeni šušmarji spravi- li v grob. Zakon skrbi pač za to, da ubi- jajo ljudi le tisti, ki imajo za to po vseh pravih izdano koncesijo. — Felix S. Sal- ten.

Zdravnik, ki zdravi, je narava. Vsaka ra- na se ozdravi sama, če le skrbimo za to, da ostane čista. — Paracelsus.

Bolezni je bolečina, smrt pa v splošnem ne. — Hocke.

Zdravniki ne bi smeli reči: tega sem ozdravil; temveč: ta mi ni umrl. — Lich- tenberg.

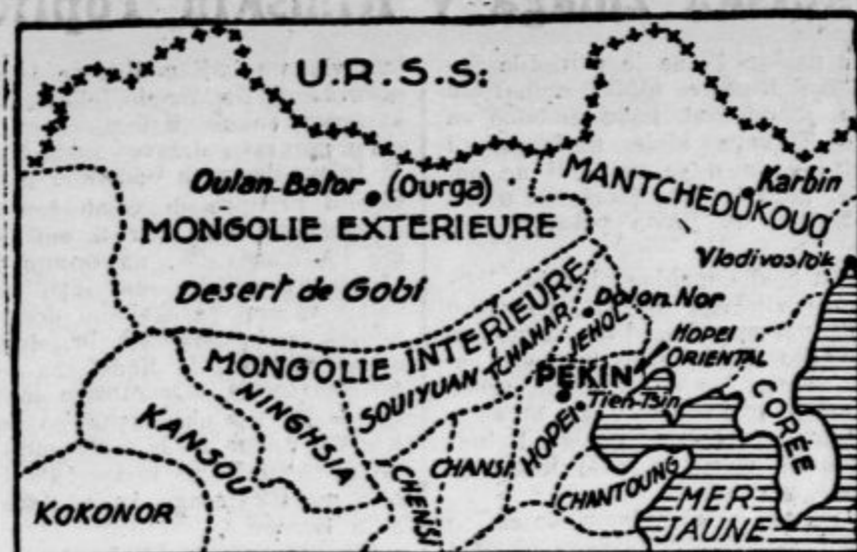
Dan, v katerem se nismo smejali, je po- plnoma izgubljen. — N. Chamfort.

Marlena Dietrichova v Parizu

S francoskim prekomornikom »Normandie« se je pripeljala iz Amerike v Francijo Mar- lena Dietrichova, ki se je izkrcala v Le Havru skupno z ruskimi junaki poleta čez Severni tečaj Čkajlovom, Bajdukovim in Beljakovom. Vsi so se pripeljali v Francijo, da si ogledajo svetovno razstavo v Parizu

Po teh provincah škilijo Japonci

Zemljevid sporne interesne sfere med Japonsko in Kitajsko

Gradbena nesreča na Dunaju

Katastrofa pri podiranju stare pivovarne v Hernalsu

V Hernalsu na Dunaju so podirali staro pivovarno. Stara stavba pa ni počakala, da bi jo porušile človeške roke, temveč se je zrušila med delom sama. Pri tem so njeni sidovi ubili delovodjo in težko ranili ne- kega ključavničarskega pomočnika. Tragič- no je, da je delovodja, Franza Feilerja, zadela nesreča baš nekoliko minut potem, ko je postal dedič velikega imetja.

Pred dvema letoma in pol je umrla na Angleškem neka njegova teta, ki je imela tam več hotelov. Feiler je dobro vedel, da je napravila oporoko v njegovo korist, toda te oporoke niso mogli nikjer najti. Dve leti in pol so jo zaman iskali. Te dni je pa njegov odvjetnik v Londonu oporoko odkril in je to brzojavno sporočil njegovi sestri. Vsa vesela je ta poklicala brata, ki

je vodil podiranje stare pivovarne, po te- lefonu. Lahko si mislimo, kako je vest učinkovala nanj. Odložil je slušalko in vzkliznil: »To se bomo zdaj dobro imeli! Kupil bom sam staro hišo in jo dam pod- dret! Vseh skrbi smo rešili! Potem se mu je zamračil obraz in je dejal: »Zdaj imam samo še eno skrb: da bi bil eteber že podrt!«

S hitrim korakom je stopil iz male grad- bene pisarne in zapovedal delavcem odlo- čilni naskok na staro zidovje. Zaman so ga svarili, naj pazi. »Steber mora pasti,« je odgovoril. Nekoliko trenutkov pozneje so začeli sikati avtogenski rezilci, načeli so steber — in v naslednjem trenutku se je zgodila katastrofa...

Polarni letalec Gromov

se že 22 let bavi samo z letalstvom ter instinktivno takoj občuti nedostatke v aeroplanu

Polkovnik Mihael Mihajlovič Gromov, ki o njegovem rekordnem poletu iz Moskve preko Severnega tečaja v Kalifornijo go- vori vse svet, šteje danes 39 let. Že 22 let se bavi samo z letalstvom.

Je sin malega podeželskega zdravnika. Navzlic odporu svojega očeta se je posve- til letanju. Prvi korak k temu je storil, ko si je iz — dežnikov sestavil nekakšno jadralno letalo in se s to primitivno pri- pravo, ne ozirajoč se na padec, spuščal z vseh mogočih višjih točk v globino.

Potem je stopil v neko pilotsko šolo in v svojem 19. letu je že sam učil druge ose- be letanja. Šolsko letalo, ki mu je bilo na razpolago, je bil star Farmanov aparat iz lesa in platna, ki ga je v svetovni vojni prelunkjalo nešteto krogel.

Pred enajstimi leti se je Gromov prvič proslavil pred svetom, ko je v treh dneh obletel Evropo in postavil vsega upošteva- nja vreden rekord. L. 1934. je dosegel sve- tovalni rekord v nepretrganem poletu na ve- liko razdaljo. Bavi se pa v glavnem s tem, da vodi nova letala na prvih poletih, stvar, ki je bila tudi posebno nedavno tragič- no preminulega švicarskega letalca Mittel- holzerja. V zadnjih šestnajstih letih ni bi- lo novega aparata iz slovitega sovjetskega aerodinamičnega osrednjega zavoda, ki bi ga ne bil Gromov vodil na prvem poletu, pa naj so bili to najmanjša lovška letala ali ogromni osemmotorniki, kakršen je »Ma- ksim Gorkij«.

Tupolov, glavni konstruktor omenjenega zavoda, je nekoč dejal, da občuti Gromov nagnosko vsak nedostatek novih aparatov. Drugače spada Gromov tudi med najboljšo ruske strelce in o njegovi veliki moči go- vori dejstvo, da dvigne še danes sto kilo- gramov s prosto roko. Njegov spremljeva- lec na polarnem poletu, drugi pilot major Jumašev, ima svetovne rekorde za višinske polete otovorjenih letal. Tudi Jumašev je orjak in celo za glavo višji od Gromova.

Bratec in sestra

Štiriletna bolgarska princesa Marija Luiza s svojim malim bratcem, prestolonasledni- kom Simeonom

A NEKDOTA

V kuloarh francoske poslanske zbornice so debatirali nekoč o vrednosti parlamen- tarizma. Slučajno je bil navzoč tudi Poin- caré. Zavel je odločno stališče proti pa- lamentarizmu.

»Poslanec, je dejal, ene ljubijo svoje domovine. Vsak izmed njih ljubi samo svoj volilni okraj.«

VSAK DAN ENA

»Kaj, nov klobuk bi rada imela? Kje pa naj vzamem denar zanj?« »Drago, to me niti najmanj ne zanima.« (»Söndagsnisse Strix«)

Cerkveni predstavnik Kitajske

V Oxfordu zboruje te dni kongres krščanskih cerkvenih občin iz vsega sveta. Odsotni so samo predstavniki rimsko-katoliške cerkve. Na sliki vidimo cerkvenega predstavnika Kitajske, dr. T. Z. Kooja

Tam-tam na svetovni razstavi v Parizu

Te dni otvarjajo v Parizu belgijski paviljon. Na sliki vidimo belgijsko godbo, kora- kačo po Place de la Concorde

Praktična novota

Angleške matere vozijo na svojih kolesih tudi otroke s seboj na izlete. V ta namen jim rabi izvrstno sedež nad zadnjim kolesom

V žrelu Etne

Trije dijaki univerze v Cataniji so se pred dnevi podali v spremstvu hišnika ob- servatorija v Barbagallu v žrelo ognjenika Etne. Imeli so s seboj naprave za merje- nje globine in plinov. Ker je pihal jugozpa- padnik, so si nataknil tudi plinske maske. Tako opremljeni so odkrili krasne subli- macije in stalaktite. Napravili so 18 mer- jenj in fotografirali več fumarol, potem pa so se srečno vrnili med ljudi.

V 27 letih 27 otrok in 22 vnukov

Mrs. Kerry, rodom Irka, se je pred 28 leti omožila in odtlej je vestno izpolnje- vala materinski poklic: vsako leto je da- rovala življenje enemu otroku. Pet otrok ji je umrlo, ostali žive. Novinarjem, ki so jo nedavno obiskali ter jo pobarali, kate- rega ima najraje, je dejala, da ljubi vse v enaki meri. Od 22, ki so ji ostali živi, je danes pet poročenih in imajo tudi sami že 22 potomcev.

Vremenska poročila za polete čez Ocean

Francoski zavod za meteorologijo je ope- ril ladjo »Carimarec« za proučevanje vre- menskih razmer med Bermudi in Azori. Ladja bo stalno križarila v teh vodah in bo letalom na razpolago za vremenska po- ročila. Z ladje bodo vsak dan spustili v zrak balon, v katerem bodo: tlakomer, vo- domer in toplomer. Poleg tega pa še av- tomatična naprava za oddajanje radijskih vesti. Balon bodo spuščali vsak dan v stra- tosfere in se bo vrnil z majhnim padalom nazaj.

Shakespeareovo gledališče v Londonu

Angleška prestolnica dostej ni imela gledališča, kjer bi igrali specialno dela velikega dramatika Shakespearea. Že več nego 30 let se je trudil poseben odbor, da bi uresničil idejo takšnega gledališča, se- dej pa mu je vlada sporočila, da mu od- stopa v ta namen posebno zemljišče v Cromwell-Gardensu nasproti Albertovemu in Viktorjinemu muzeju. Tako dobi Lon- don posebno Shakespeareovo gledališče. Tu bodo nastopali naznamenitejši igralci in igralke samo v ulogah velikega dramati- ka.

Istotčasno poročajo, da namerava ena najslavnejših angleških igralk, Sybil Thorn- dykceva, uresničiti svoj načrt, ki je v londonskih gledaliških krogih povzročil še mnogo debat. Gre za to, da bi se oživo- tvorila stara angleška gledališka tradicija, ki sega do Shakespeareovih časov in še nazaj: za uprizorjanje Shakespeareo- vih del v gostilnah. Za premiero, ki se bo vršila v kratkem, je Thorndykceva od- krla gostilno, ki je stala že ob Shake- speareovem času ob Temzi in ki so jo, kakor pišejo stare kronike, že tedaj upo- rabljali za gledališke predstave. Po nekih prenovitvah, ki naj kraj po slogu in oko- lju prilagodijo sedanjemu času, bo to nenavadno gledališče imelo prostora za 800 gledalcev. Val sodelujoč, in sicer ne samo igralci, temveč tudi pomožno oseb- je, bodo obločeni v noše Shakespeareove- ga časa.

Grški prestolonaslednik

princ Pavel, ki so se o njem nedavno raz- širile vesti, da si je izbral zaročenko iz vrst grškega meščanstva, čemur pa njegov brat, sedanj grški kralj, odločno nasprotuje

Kulturni pregled

Deo ignoto

V najnoviji številki beograjske »Javnosti« je izšel članek znanega hrvatskega pisatelja in solastnika zagrebske založbe »Binoza« Gijura Vilovića: »Deo ignoto« (Spomenik nepoznatom piscu). Članek sodi s svojimi težkimi ugotovitvami med one, ki jih ne sme prezreti kronika idej, literature in pravni; prav bi bilo, da bi se ob takih ugotovitvah, ki so dejansko tožba in obtožba, razvila širša diskusija.

Kaj torej ugotavlja Vilović? Izložimo iz njegovega članka v »Javnosti« samo najbistvenejše: Na Hrvatskem zbirajo prispevke za spomenik A. G. Matošu. Spomenik naj bi stal v Zagrebu. Medtem ko se zbirajo prispevki za ta spomenik v znamenju političnih tendenc, je velikemu delu hrvatske javnosti, zlasti še mladini, Matošovo delo sploh neznano. Dosedanje izdaje, izvzemi to, kar je objavila v zadnjih letih »Binoza«, so razprodane in se ne dobe niti v antikvarijatih, takisto ne v javnih knjižnicah. Tako Matoša pozna le malo Hrvatov neposredno po njegovem delu.

Založba »Binoza« je začela l. 1935 s široko akcijo za izdajo Matoševih zbranih spisov. Trideset agilnih agentov je prešlo vso deželo, 60.000 letakov in prospekto je opozarjalo na to izdajo, ki bi bila — to lahko mirno pripomnimo — v čast in korist ne samo založnici, marveč tudi vsej hrvatski kulturi. — tudi ozko pojmovani hrvatski kulturi.

Rezultat: Ko je izšel prvi zvezek, je bilo zbranih 413 naročnikov. Z vztrajnim delom se je število povisalo na 780. Po enoletnem prizadevanju je ostalo okrog 500 plačujočih, med njimi nad 100 naročnikov iz Beograda in Srbije. Naposled pa se je pokazalo, da tudi teh 500 ljudi ne želi Matoševoga celotnega dela; le kakih 200 je vztrajalo v zvestobi do A. G. M. Nekateri so vračali knjige z značilnimi opazkami, ki kažejo v pravi luči moralno višino in literarno kulturo današnjega povprečnega čitatelja med Hrvatji. Zaradi tega poraznega neuspeha z Matošem je izdajanje njegovega dela zastalo.

Ob istem času, bi mi pripomnili, nastopa A. G. M. na odru kot dramski junak in pomaga širiti tragično občutje Hrvatov v tej državi; ob istem času širijo o njem legende in zbirajo denar za ključovni spomenik v Zagrebu: spomenik Matošu in imenu izključno hrvatske politike. Pri tem je pozabljeno, da je A. G. M. našel zatočišče v Beogradu, da je bil prijatelj Janka Veselinovića in drugih, da se je razvijal tudi pod vplivom srbske kulture. V trenutku, ko naj zmagata Matoš kot poli-

tično ime in preide v bron, naj se izgubi v pozabi njegovo obširno in zanimivo literarno delo, ki bi ga prej kakor šele 20 let po smrti izdal slehern narod, kateremu je kaj do prestiza lastne kulture...

Kdor pozna vrednost, pomen in vpliv Matoševoga dela za hrvatsko literaturo mora z bridkostjo v srcu sprejeti na znanje Vilovićeve ugotovitve. Izpolniti jih je treba z enako slabimi izkušnjami, ki jih je imel pesnik Ljubo Wiesner z Matoševim zbornikom, pietetno izdanim ob dvajsetletnici smrti mojstra mlade hrvatske literarne generacije. Z njim je začel Wiesnerjevo biblioteko in z njim svojo zasnovno upropastil, dasi je sam kolportiral knjige in sam trkal na vrata hrvatske gospode. Ta gospoda, ki finansira marsikakšno akcijo, gleda s prezirno na kulturno akcijo, na akcijo literatov, četudi stoji v znamenju hrvatsva.

Tu smo v samem jedru stvari. V znamenju hrvatske kulture prirejeni kulturni teden v Zagrebu je s svojimi poraznimi številkami potrdil vse take tožbe in obtožbe. Prazne koncertne dvorane in predavalnice so govornice drugačne, težje in odkritosrečnejše besede, kakor je beseda raznih samohrvatskih agitatorjev. Tu se zopet in zopet vračamo k dejstvu, ki jih je v svoji knjigi »Kako su umirali hrvatski književnici« nagradil mladi kritik Vladimir Jurčić. K dejstvu, ki pričajo o krivičnem odnosu med kulturo in politiko, o hrvatski kulturi Pepelki, o težkem boju talentov za priznanje in včasih za golo življenje v okolju, ki agitatorjem tako obilno in potratno reže kruh. In vendar je kulturno delo tisto, ki narod neprestano oblikuje; v njem se odraža narodna duša in meri narodna tvorna sila in sposobnost.

Primeru Ante Kovačiča se pridružuje primer A. G. Matoša — in koliko jih je še? Ni naša zadeva, da bi opozarjali hrvatsko javnost, kam vodi enostranski politični šovinizem, ki dela krivice celo domači kulturi; mi pojave samo ugotavljamo in opozarjamo na njihovo značilnost. Ti primeri so dovolj svarilni. Plitvost, filistrstvo, nezanimanje za duhovne vrednote, zgolj zabavne zahteve do literature, miselna lenoba i. t. d. — vse to so znaki, ki naj bi vzbujali občo skrb, če se pojavljajo v toliki meri, da ovirajo kulturni napredek nas. Teh pojavov je v nemali meri kriva šovinistična hrvatska politika, ki neguje strasti in domišljijo, zanemara pa hrvatsko kulturno zavest in odgovornost za duhovne vrednote.

— a

Nove knjige o literaturi

Česka literarna kritika je po zaslugi svojih vodilnih proučevalcev F. X. Salde in Arneja Nováka dosegla višino, ki jo bo slovenska kritika morala šele osvojiti. Prav tako se je ne le razmahnila v širino, marveč si je tudi pridobila znatno samostojnost in globlinsko prodrbnost česka literarna vedo, zlasti v zvezi z lingvističnim časnopisem »Slovo a slovesnost« o českih strukturalistih o estetski njihovega vodilnega znanstvenika prof. J. Mukarovskega i. t. d. V zadnjem času je izšlo na teh in sorodnih področjih več pomembnih del, ki so po svoji idejni ali metodni vrednosti značilna za česko literarno kritiko ali literatno vedo in ki bi ulegla zanimati tudi slovenske in zven češkoslovaške.

Mladi literarni znanstvenik Pavel Fraenkel je izdal pri »Melantrichu« v Pragi obsežno (340 str.) monografijo o Otokarju Březini. Prav za prav je to šele prvi del velikopotezno zasnovanega spisa, ki naj osvvetli z enoletno vidika osebnost in delo enega najpomembnejših stvariteljev v češki duhovni kulturi. Ta knjiga obravnava v obliki samostojne in na zunaj zaključene monografije Březinovo mladost in prepor. Poznavalec dela tega pesnika, ki je bil tudi prevajal v slovensčino, je zlasti po monumentalni Hyskovij posmrtni izdaji zbranih spisov (pri »Melantrichu« znano da so med prvenci Ol. Březine in zbirko »Tajemné dalky« velike oblikovne, umetniške in idejne razlike, ki kažejo pesnika docela drugačnega značaja in formata. Prav zaradi tega je izredno zanimiva doba njegovega »speroda« in ker se je Fraenkelova monografija zosredila prav okrog tega dolgotrajnega in zapletenega procesa je njen pomen tem večji — ne le za posebne březičeve študije, marveč sploh za problematiko pesniške in umetniške stvarjalnosti.

Fraenkel se metodološko oddaljuje strukturalizmom ter pristaja na psihološke in sociološke usmerjenosti v sodobni kritiki in skusa uveljaviti v tolmačenju pesniškega dela teleološki pogled. Pod teleologijo pesniškega dela misli Fraenkel iskanje tvornega organizatornega načela v pesnikovem delu. Spoznavanje zakona, ki je dal temu delu neko enotnost, ki je namenoma in torej za neki smoter izoblikoval pesniško delo v določeno podobo in mu ob vseh razvojnih spremembah vtisnil notranji smisel. Pesniško delo je potencialnem izraz notranje smotnosti svojega stvaritelja. Edina vrata k spoznanju stvariteljeve teleologije je pa razčlenba formalne strukture dela. Fraenkel torej ne izključuje strukturalne metode, upošteva tudi psihološke in sociološke metode, vendar išče skozi vse gradivo predvsem tisto načelo, ki daje delu enotnost in notranji smisel in ki utegne biti najgloblji izraz pesnikove individualnosti. Březina izza prve in druge razvojne stopnje je bil nedvomno srečno izbran predmet za tako teleološko raziskavanje in Fraenkelovo delo pomeni s te strani novopomen in po svojih izsledkih nedvomno ploden korak naprej v smeri literarnoznanstvenega raziskavanja.

Vprašanjem pesnika, njegove stvarjalnosti, njegovega »doživljanja« in oblikovanja pesniške snovi je posvetil prof. Albert Vyskočil daljšo, nekoliko morno, s pisateljevim estetskim idealizmom prežeto študijo »Báseň«, ki jo je že lani izdala založba »Melantrich« (178 str. 89). Vyskočilova študija obravnava problematiko pesniške tvornosti na povsem določenem obsegu in pesniškem gradivu: je to v bistvu študija o pesniku K. H. Máchi. Poskus obravnava z dosedanjimi razlagami, obenem pa obilno, čeprav ne popolnoma prepričevalno, podprta teza o baročnem izvoru Máchovega dela. Ta teza je v nasprotju s porzitivistično literarno vedo in njenimi izsledki o Máchi kakor se Vyskočilova knjiga sploh močno razločuje od ostale češke literature o pesniku »Majac, Písecký korenin

v platonizmu in ima nad seboj skrivnostno nebo misticizma; na njegovo usmerjenost niso ostali brez vpliva zlasti veliki angleški pesniki, vizionarji. Literarni teoretiki se bo z užitek predal čitanju te, po svojih osnovnih pogledih problematike, vendar pa miselno vzpodbudne knjige o Máchi in o temnih problemih stvarjalnosti. »Nadljudna« zanimiva publikacija je vrste je »Václava Černega« »Esej o básnickém baroku« (izšla v zbirki »Ars«, ki jo izdaja »Orbis« v Pragi, 1937, str. 148). Dr. Václav Černý je eden največ obetajočih čeških kritikov in široko razgledan teoretik napadalnikov mlade generacije, romanistično izsojnega temperamenta in velike delavnosti. »Esej o pesniškem baroku« je posebno aktualen v čeških kulturnih razmerah, kjer se vprašanje baroka neprestano pojavlja v raznih podobah in iz raznih namenov; še lani je razpravljal o baročnem pesništvu F. X. Salda in ugotovil v sodobni češki književnosti vrsto pesnikov in pisateljev baročnega značaja. Černý razpravlja o ljubzenski mistiki baročne dobe, o postojih postanka baročnega mišljenja in ustvarjanja, o krizi občutja golovosti, o rojstvu baročnega duha, o Torquatu Tassu kot katoliškem baročnem pesniku, o Johnu Miltonu kot predstavitelju protestantskega tipa baročnih pesnikov. Nato podaja pregled ostalih pomembnejših pojavov tega stila v evropskih literaturah vsrke in posvetenosti, razglablja preciozno kot pojav nazadovanja baročne poezije in karakterizira z vrsto primerov iz francoske, španske, italijanske angleške in nemške poezije baročni pesniški izraz. V zgoščenem obsegu svojega esaja je V. Černý nagradil mnogo spoznav in bistro orisal poglede na probleme baročnega duha v Evropi.

Slovenski inštitut v Pragi je izdal v svoji zbirki Rukoveti zajeto knjigo: Evžen Ljacič. Historički, pregled ruske literature. Čast I. Staré ruske písmenietvi (404 str. vel 8°, z mnogimi ilustracijami). Ta izdaja je izšla kot izvirnik (prevredla jo je z rusčine Z. Pohorecká) in jo namenjena češki, a tudi ostali neruski javnosti. Evg. Ljacičega poznamo kot pisca esejov o novejših ruskih pisateljih (fiziljo so pred dva mela letoma pri Srpski književni zadrugi). S svojim »Zgodovinskim pregledom ruske literature« bo dal delo, ki ga zapadno-slovenske literature že dolgo potrebujejo priročni sprito katerega bo lahko slavist pogrežal nemško zgodovino ruske literature, tem bolj ker najde v knjigi Ljacičega študi najnovjšo bibliografijo, v samem tekstu pa so strnjeni izsledki novih, nam večidel nedostopnih raziskavanj v sovjetski Rusiji. Ljacič vidi smisel takih pregledov v tem, da vzpodbudijo k prostovoljnemu proučevanju in čitanju literature. Književnost mu je umetnost, ki je od ostalih področij znanja vidno ločena: »Umetnost obstoji v poetizaciji življenjskih pojavov sprejemanih s čustvi in s slovesko zavestjo. Vse, s čimer živi pisatelj, je v predmet njegove stvarjalne reprodukcije, ki jo ocenjujemo predvsem z zrelšča njegove umetniške občutljivosti in tehnične popolnosti. Resnica in pravi realizem resničnosti sta pisatelju zgolj vzpodbuda k novemu ustvarjanju druge resnice, — resnice umetnosti, ki daje njegovim slikam lepoto in smisel. Lepota, dajanja duhovnega smisla resničnosti je najvišji smoter, pisateljevih stvarjalnih težni.«

Ljacič obdeluje v tej knjigi rusko literaturo — odnosno njena najpomembnejša dela — od polovice 11. do začetka 18. stoletja. Ogromna podoba ruske duhovne tvornosti z vsvo poezijo ruskih monahstrov in z veličastim ruske politične rasti, s temo in lučjo z lepoto in grozo, je v tej knjigi, ki odpira široke poglede v »večno Rusijo«

— o.

Postani in ostani član Vodnikovih družbe!

Zapiski

Monografija o Mihi Malešu. Bibliofilska založba v Ljubljani je izdala izbor iz dela slikarja in grafika Mihe Maleša z uvodno študijo Emila Schaubu-Kocha (Firenze). Prvotno »Umetnost« izšla študija je tu ponatisnjena v francoskem izvirniku in slovenskem prevodu. Slovenski prevod popravlja nekateri trditve švicarskega kritika, ki piše na pr. »Or Miha Maleš est un peintre religieux...«, kar je v slovenskem prevodu bistveno spremenjeno: »Miha Maleš je deloma tudi nabožni slikar.« Izbor iz Maleševoga dela obsega primere iz vseh njegovih razvojnih stopenj in vseh tehnik, vendar je velik del slik in risb znan iz prejšnjih knjig ter iz reprodukcij v raznih slovenskih revijah, zlasti v »Umetnost«. Knjiga je opremljena tudi z barvasto prilogo (monotipija »Poljske rože«). Zdi se, da ima ta izdaja predvsem propagandni namen: ne samo za Maleša, marveč sploh za sodobno slovensko umetnost, ki naj bi imela po E. Schaubu-Kochu v Mihi Malešu svojega predstavitelja. Ni dvoma, da knjiga dobro predstavlja g. Maleša, ali pa tudi reprezentira vso sodobno slovensko likovno umetnost, nje stremiljenja in slikarsko višino, to naj dožene objektivna umetnostna kritika. Pri tem se bo naši kritiki nudila prilika, da premoreti izvajanja odličnega švicarskega kritika, ki se je v tem primeru menda prvič srečal s slovensko umetnostjo in ki mu moramo biti za njegovo zanimanje samo hvaležni, vendar pa vseh njegovih sodb ne bo mogoče pasvalno sprejeti. Vsekako je knjiga o M. Malešu zanimiv pojav v naši dokaj siromašni literaturi o likovni umetnosti.

Kaj pripravljajo naši založniki: Umetniška propaganda je pravkar izdala v celotnem slovenskem prevodu svetovno znani spis pokojnega švicarskega seksuologa, zdravnika in filantropa dr. Avgusta Forela »Spolno vprašanje« (352 strani). Ista založba izda v kratkem spis »Protozoidarstvo« v knjigi velikega formata s 400 stranmi vsebine in s 40 celostranskimi ilustracijami. — Prav tako pripravlja Umetniška propaganda prevod spisa češkega znanstvenika, univ. prof. dr. K. Velenovskega »Psihizem« (z razpravi o animizmu, okultizmu in spiritizmu).

Slovenska zbirka poljskih novel. Goriška »Luč« (Unione Editoriale Goriziana) je izdala med letošnjimi publikacijami zbirko »Poljski pripovedniki«. Prireditelj in prevajalec tega izbora iz sodobne poljske novelistike Ivan L. e. j. a. k. je opremil prikupno knjižico s kratkim uvodom, v katerem z zgoščenimi potezami označuje najpomembnejša imena v novi poljski literaturi. V knjižici so zastopani — slehern z eno novelo — Mihael Balucki, Viktor Gomulicki, B. Czerneda, Ostojka, Marija Rodziejewicz, Henrik Sienkiewicz, Kazimir Przerwa-Tetmajer, Wladislaw Stanislaw Reymont, Stefan Zeromski in Julij Kaden-Bardrowski. Če pridružimo tej zbirki še nje predhodnico — zbirko poljskih proletarskih novel »Clovečanstvo« (izdala Delavska založba), — vidimo, da je poljska novelistika že dokaj lepo zastopana v naši prevodni literaturi. Ne dvomimo, da bodo čitatelji sprejeli z odobravanjem novi izbor poljskih novel in, tako pokazali, ne le zanimanje za poljsko književnost, marveč tudi za samo novelo, ki jo je roman po krivici potisnil v ozadje slovenske aktualnosti.

Nov zvezek »Proteja«. Pravkar je izšel 5/6. zvezek našega priljubljenega časopisa za poljudno prirodoslovstvo »Proteus«, ki ga izdaja v redakciji dr. Pavla Grošlja Prirodoslovno društvo v Ljubljani. Obilno ilustrirani zvezek prinaša članek dr. Ivana Rakovca »Geološki izprehod na šmarno gorco«, mikaven uvod v geologijo dela ljubljanske okolice, dalje članek Rafaela Barčarja »Ptičje selitve« in dr. Edvarda Pajničarja prispevek »Naranče in limone« (s po-

S P O R T

Sušaska Viktorija v Ljubljani

V soboto zvečer velike plavalne borbe v kopališču Ilirije

V soboto ob 20.30 se bo sušaska Viktorija v okviru tekmovalj za Jadranski pokal pomerila z domačo Ilirijo. Po zadnjih vestoh steje sušaska ekipa 37 oseb, 12 dečlet in 25 fantov. Iz tega se vidi, da bo Viktorija na vsak način v Ljubljani zmagači.

Kako bodo Sušasčani opravili pri nas, je še uganka. Naš Mihalek bo imel težak posel z izvrstnim Minijem, kateremu bo najbrž moral prepušiti zmago na 400 m. Vendar pa presenečenja v našo korist, niso izključena. Sijajno Wimmerjevo je v hrbtnem in prsnem plavanju zamenjala prav tako izborna Smolikova. Ilirijanki Finčeva in Wernerjeva bosta morali paziti pri prenem plavanju. V dosedanjih srečanjih sta tekmovali večinoma le med seboj. Kar se

Ilirijani v Trstu

V svoji večerajnji drugi izdaji smo objavili rezultate plavalnega dvoboja med Ilirijo in Triestino za Jadranski pokal. Za čitatelje naše prve izdaje ponavljamo danes te rezultate. Z veliko smolo je Ilirijanska plavalna ekipa podlegla Tržačanom s 54:55. Tudi v waterpolu naši nismo bili uspešni. Zmagali so Tržačani s 3:1 (1:1). O poteku plavalnega in waterpolo tekmovalnja bomo še objavili podrobno poročilo.

400 m prosto moški: 1. Schipizza (T) 5:16, 2. Mihalek (I) 5:23, 7. Pestevšek (I) 5:33, 7. Ascoli (T) 5:54.

Točke: Triestina 6, Ilirija 5.

100 m prsno ženske: 1. Werner (I) 1:36 (!), boljše od italijanske rekorda. 2. Finc (I) 1:39, 3. Prekop Mafaldia (T) 1:41, 4. Prekop Hilda (T) 1:42, 5. Točke: Ilirija 13, Triestina 9.

100 m hrbtno moški: 1. Schell (I) 1:17, 2. De Zuceto (T) 1:18, 3. Angell (T) 1:19, 4. Pestevšek (I) 1:24, 6. Točke: Ilirija 19, Triestina 14.

100 m prosto ženske: 1. Ruzzer (T) 1:16, 2. Lokar (T) 1:16, 1. Keržan (I) 1:22, 4. Groschel (I) 1:23.

Točke: Ilirija 22, Triestina 22.

100 m prosto moški: 1. Fritsch (I) 1:03, 2. Schipizza (T) 1:04, 3. Battitori (T) 1:05, 5. 4. Zihlerl (I) 1:05, 6.

Točke: Triestina 27, Ilirija 26.

100 m hrbtno ženske: 1. Škerlj (T) 1:30, 6. 2. Ziska (T) 1:35, 3. Bradáč (I) 1:36, 1. 4. Finc (I) 1:39.

Točke: Triestina 35, Ilirija 31.

200 m prsno moški: 1. Cerer (I) 2:58, 2. Bertetti (T) 3:00, 3. Hribar (I) 3:02, 3.

1/2 Kodak Junior

nepremaknjeno

Premaknjene slike bodo skoro imele ceno redkosti, kajti novi gumb na oklopu »KODAKOVEGA JUNIORJA« 620 omogoča tudi daljša trenutna snemja iz roke — a temdar nepremaknjena! Čudovito praktično: obe roki držita aparat, pogled skozi iskalo, kot sam od sebe se znajde kazalec na gumbu — lahnen pritisk — in slika je vasal! Sedaj lahko snimate tudi v rokavicah.

Različne izvedbe!
Zahtevajte ponudbe od Vašega fotografa ali naravnost od
KODAK
D. S. O. J.
ZAGREB, ILICA 24

sebnim ozrom na domače nasade v Jugoslaviji). Dr. Oskar Reja je avtor daljšega, statistično podprtega članka o umetni klimi (klima naše obleke, našega stanovanja in naše nasebine). Ivan Molinaro nadaljuje svoje razglabljanje osnov relativnostne teorije; v tem članku razpravlja o principih klasične mehanike. V rubriki Drobne vesti čitamo zanimive podatke o novi vrsti podzemeljskih poljev izpod Gorjanec (L. Kušcer), J. H. članek »Ali morejo ličnice muh povzročiti obolenje človeških prebavil«, L. Dolar-Mantuanjeve prispevek »Ali se je posrečila umetna tvorba diamantov«, G. članek o ultracentrifugi, R. R. donesek »Rak in prehrana«, nakar sledi daljša vrsta krajsih zapiskov, na pr. o vlogi živčevja, t. j. o bioloških in psihičnih činiteljih v imuniteti (gleda na spis biologa Metalnikova), o debelini bliska, o iglavih pozimi, o proteju v postojnem grbu, o želodčni favni naše divje kozme i. t. d. S sleherno novo številko dokazuje skrbno urejevanje »Proteus«, kako potreben nam je tak časopis za smotno popularizacijo prirodoslovstva. Z druge strani je opaziti, da »Proteus« vzpodbuja vedno več naših znanstvenikov, da poročajo v poljudni obliki o izsledkih prirodnih ved. »Proteus« se naroča na naslov: Prirodoslovno društvo v Ljubljani.

pregrežali v neizogibne primanjkljaje, je Ljubljana trenirala v počasnem tempu, zbirala svoje moči in se notranje pripravljala za start v jesen.

Sedaj je treba videti na terenu uspeh tega parnesnega dela. Ne sme se zgoditi, da bomo šli v jesensko borbo z defektnim moštvo, ki bi zatajilo takrat, ko bi bilo treba zastaviti največje silo. Po našrtu je moštvo igralo že par tekem, sedaj gre za to, da se zbere skupina igralcev za od prilike polgodno moštvo, ki naj se sčasoma zlije v zanesljivo enoto in ki naj prevzame v bodoči sezoni naše breme predstavljanja našega nogometa v najmočnejši naši konkurenci.

— Dve tekmi: KACom sta kot nalašč za to. Treba si je poklicati v spomin, da je naše moštvo na lastnem igrišču še nedavno oklonilo pred drugim celovskim moštvo Avstrijo. Proti KACu je torej treba popraviti z ene strani nedavni malo slavni rezultat, po drugi strani pa pokazati, kaj je vse v SK Ljubljani sposobno, da se zbere v družini prvga moštva. Gleдали bomo, tedaj dve skro polnoma različni tekmi, dasi gresta obe pod eno in isto firmo.

Zagrebska Concordia v Mariboru. V nedeljo bo gostovala v Mariboru zagrebska Concordia, ki bo odigrala proti SK Rapidu prijateljsko nogometno tekmo. Concordia se je obvezala, da bo nastopila s kompletnim lignim moštvo.

Tekmovanje za lahkoatletsko prvenstvo Maribora posameznikov se prične danes v petek ob 16.30 na stadionu Zeleničarja ob Tržaski cesti. Trkanovanje se bo nadaljevalo v soboto ob 16. in se bo zaključilo v nedeljo dopoldne.

SK Ljubljana. Postave moštev, ki nastopijo v soboto in nedeljo, so razvidne na običajnem mestu.

SK Svoboda. Danes ob 17. strogo obvezen trening ob 18. trening tekma z Ljubljano. Članski sestanek po tekmi na igrišču.

S. K. Zalog. V soboto ob 20. obvezen članski sestanek pri Tormiču. Važno radi nedeljske tekme.

SK Mars. Vsi igralci drevi ob 20. gotovo in točno na sestanek pri načelniku.

Iz Trbovelj

— Razbojniški napad na staro ženo. V torek okrog 6. zjutraj je stopil v stanovanje 50 let stare Ivane Bočkove neznan moški, ki je prišel iskati v njo prepira. Žena se je, v strahu pred njim, prepira izogibala in gledala, kako bi se mu izmuznila. Ker je mož stal pri vratih, ni mogla pobegniti, zato je vzela skledo in odšla na podstrežje z izgovorom, da mora nakrmiti mačke. Odtod je hotela pobegniti skozi podstrešna vrata na dvorišče, kjer bi lahko opozorila sosede na nepridiprava. Toda mož je menda uganil, njene misli, odhitel je za njo ter jo udaril nekakjrat s kamnom po glavi. Nesrečnica se je zakotalila po stopnicah ter obzela v moža. Krvooločnež je stekel za njo in jo zabodel še z nožem v pleča, nakar je jadno pobegnil, ker so se bližali sosede. Bočkovo, ki je močno krvavela, so oddali v občinsko bolnišnico. Zločinec je okrog 50 let star in so mu orožniki že za petami.

— Samomor samskega delavca. V torek dopoldne je izvršil v samski hiši na Tereziji iz neznanega vzroka samomor samski delavec Kaplar Franc. Bil je 46 let star, mirnega značaja in pri tovarniškem zelo priljubljen. Zaposlen je bil pri rudniku že dolga leta. Kaj je gnalo nesrečnega Kaplarja v smrt, ni znano.

Iz Hrastnika

— Občni zbor občinske organizacije JNS za Hrastnik bo v nedeljo 25. t. m. polpodne ob 4. v gostilni pri g. Rošu. Ob tej priliki se bo ustanovila tudi mladinska organizacija JNS za Hrastnik. Pozivamo vse somišljenike, da se zbora udeležijo.

Iz Ptuja

— Kino Ptuj predvaja v soboto in nedeljo film »Kreutzerjeva sonata«.

Dvakrat

Ljubljana: KAC

Jutri in v nedeljo bo preskusilo tehnično vodstvo SK Ljubljane svoje moštvo v dveh tekmah s celovskim KACom. Preskusiti je treba ne samo običajnih enajst igralcev, temveč skoro dve kompletni moštvi.

Preko poletja so prilike dozorele do tega položaja. Videli smo v spomladanskih ligeskih borbah, koliko je bilo moštvo potrebno i. spremeni i. spopolnitve. V zadnjih treh tekmah se je posrečilo z osredotočenjem vseh sil in energij rešiti kočljiv položaj v prilog nadaljnega obstanka v ligi.

Nujno je kazalo ozreti se po ojačanjih, pravtako nujno pa je bilo potrebno posvetiti vsem igralcem dobre volje primerno pozornost glede tehnične spopolnitve. Dočim so drugod preko poletja igrali in se

